

Kampen mellan etablissemang och näthatare

- En studie om n athatsdebatten

Författare: Angelica Ruckstuhl Iverstam

Kandidatprogrammet Kultur
Institutionen för kulturvetenskaper,
Göteborgs universitet

KP1125 Kandidatsuppsats
Vårterminen 2013

Handledare: Eddy Nehls

Abstract

PROGRAM: Kandidatprogrammet Kultur
INSTITUTION: Institutionen för kulturvetenskaper
ADRESS: Institutionen för kulturvetenskaper, GU Box 200, 405 30 Göteborg
TELEFON: 031-786 0000 (vx)
HANDLEDARE: Eddy Nehls
TITEL: Kampen mellan etablissemang och näthatare
- En studie om näthatsdebatten
FÖRFATTARE: Angelica Ruckstuhl Iverstam
ADRESS: Burggrevegatan 15, 41102 Göteborg
E-POSTADRESS: gusrucan@student.gu.se
TYP AV UPPSATS: Kandidatuppsats, 15hp
VENTILERINGSTERMIN: Vårterminen 2013

This essay examines the Swedish debate on Internet hate with focus on theories concerning Internet as a public sphere, sociocultural turbulence and subaltern counterpublics. Examining material from newspapers, alternative news media and discussion forums, with an hermeneutical influenced method, the task is to understand the Internet hate debate, and the study wishes to discover its relations to bigger contexts, such as social transformations and power dynamics. The conflict evolves between the establishment (journalists, writers, politicians et cetera) on one part, and Internet “haters” on the other. The examined theme also shows a conflict where the two combatants show not only two opposite views on what Internet hate is, but also shows two different conceptions of the world.

Keywords: Näthat, Flashback Forum, offentlighet/ underordnad motoffentlighet, förståelsehorisont, sociokulturell turbulens, makt

Innehållsförteckning

Inledning.....	5
Bakgrund.....	5
Problemformulering.....	6
Syfte.....	7
Frågeställningar.....	8
Teori.....	8
Internet som offentlighet.....	8
<i>Sociokulturell turbulens</i>	10
<i>Underordnad motoffentlighet</i>	10
Metod.....	11
<i>Hermeneutisk närläsning</i>	11
<i>Gadamers förståelsehorisonter</i>	12
Material.....	14
Källkritik och forskningsetik.....	15
Urval.....	16
Avgränsningar.....	16
Forskningsöversikt.....	17
Uppsatsens disposition.....	19
Forskarreflexivitet.....	19
Undersökning.....	20
Två förståelsehorisonter.....	20
Två olika perspektiv på näthat.....	23
Internet som offentlighet.....	28
Näthatarnas mediekritik.....	28

Ett samhälle i förändring.....	30
En kultur i förändring.....	31
Makt.....	32
En underordnad motoffentlighet?.....	34
En officiell offentlighet?.....	36
Avslutande och sammanfattande diskussion.....	38
Avslutande diskussion.....	38
Sammanfattning.....	38
Vidare forskning.....	39
Källförteckning.....	41
Referenslista.....	41
Internetkällor.....	42
Material.....	42

Inledning

Language is powerful. Hateful language is particularly powerful. It works because it serves as a direct threat, a precursor to more explicit action. It carries the weight of history with it. It conjures up past abuses and projects future suffering. It has fearful, chilling effects, not only upon the person to whom the message is directed but also to those who hear it. It can breed distrust, but it can also foster unity.

*Rita Kirk Whillock*¹

Bakgrund

Den andra januari 2013 publicerar tidskriften *Icakuriren* en krönika av författaren Katarina Mazetti med rubriken ”Svårt att finna en riktig svensk”.² Under artikeln finns möjlighet att kommentera krönikan, och den får snabbt runt 500 kommentarer.³ Kommentarsfältet stängs dock ner kort efteråt av chefredaktören med motiveringen att diskussionen urartat i grova påhopp mot Mazetti.⁴ Dagen efter att krönikan publicerats, startas en tråd på *Flashback Forum*, där en diskussion kring krönikan förs där många av användarna är kritiska mot Mazetti, under rubriken ”ICAKuriren [sic] i våldsam attack mot pursvenskar och SD!”.⁵ Där diskuteras även nedstängningen av kommentarsfältet. Händelsen med Mazettis krönika stämplades snabbt som näthat. Några veckor efter att krönikan publicerats, visas ett

-
- 1 Whillock, Rita Kirk: ”Ethical Considerations of Civil Discourse: The Implications of the Rise of 'Hate Speech'” i *Political Communication Ethics: An Oxymoron?*. Denton, Robert E. Jr. (red.). Westport: Praegers publishing, 2000, s. 79.
  - 2 Mazetti, Katarina: ”Svårt att finna en riktig 'svensk'”. *Icakuriren*. 2013.01.02. <http://www.icakuriren.se/Diskutera-Fraga/Katarina-Mazetti/Svart-att-finna-en-riktig-svensk/> (Hämtad 2013.01.31).
  - 3 Mazetti, Katarina: ”Vad vore Ku Klux Klan utan kåpor?”. *Icakuriren*. 2013.01.22. <http://st.nu/opinion/kronikor/1.5503233-vad-vore-ku-klux-klan-utan-kapor-> (Hämtad 2013.01.31).
  - 4 Under artikeln ”Svårt att finna en riktig 'svensk'” skriver chefredaktören för *Icakuriren* Helena Rönnerberg: ”Katarina Mazettis krönika har väckt starka reaktioner och fått många kommentarer. Men på grund av grova påhopp har jag valt att släcka ner hela kommentarsfältet.” (Hämtad 2013.01.31).
  - 5 Flashback Forum: ”ICAKuriren till våldsam attack mot pursvenskar och SD!”. 2013.01.03 (Trådstart). <https://www.flashback.org/t2047775> (Hämtad 2013.01.31).

avsnitt av SVTs Uppdrag Granskning som handlar om näthatet mot kvinnor.⁶ Kanske tack vare televisionens publika räckvidd, återfanns näthatet på ledarsidor, i radio och på TV, och blev ett minst sagt omtalat debattämne under de första två månaderna av 2013.

Problemformulering

För den som följt någon av de mediehändelser under de föregående åren som stämplats som näthat, kan det vid första anblick te sig som ett fenomen som är ganska enkelt att överblicka. Språkrådet lanserade ordet näthat som ett nyord år 2007 med följande beskrivning: ”hat som uttrycks mot någon på Internet, t.ex. i form av kommentarer på någons blogg.”⁷ Beskrivningen på en mening styrker bilden av näthat som något ganska endimensionellt, man tittar helt enkelt på själva sammansättningen av orden nät och hat, och får då genast en bild att det handlar om att hata på Internet. Men är det så enkelt? Under de senaste åren har debatter som direkt eller indirekt berört temat näthat avlöst varandra. Följer man diskussionerna kring näthat är de ofta väldigt laddade, och åsikterna som yttras av (varav många anonyma) nätdebattörer är inte sällan ansedda som extrema. Samtidigt har diskussionen inte bara handlat om åsiktsinnehåll utan har även berört aspekter såsom yttrandefrihet och demokrati. Näthat kan i diskussionen även vävas samman med frågor som berör den politiska utvecklingen i Sverige och Europa, eller (ofta som retoriskt grepp) jämföras med extrema exempel, som den norska terroristen Anders Behring Breiviks internetvanor och dåd. När språkrådet lanserade näthat som nyord, var det till följd av de personangrepp som bloggaren Ebba von Sydow fått utstå i kommentarsfältet på sin blogg.⁸ Mot vem och vad som ”hatet” riktas kan alltså skilja sig åt markant.

Diskussionen kring näthat tenderar ofta att bli endimensionell, och fenomenet problematiseras sällan i särskilt hög grad. Det är lätt att koncentrera sig på de kommentarer som är hotfulla och förfasas över och fördöma dem utan närmare reflektion. Den infekterade stämningen som lätt uppstår när ett kommentarsfält uppvisar hatiska och hotfulla kommentarer, är förståelig, men det kräver också att man granskar mediernas syn respektive de som kommenterar, nätdebattörernas och näthatarnas perspektiv. Näthatet har lett till att många tidningar valt att helt eller delvis stänga ner kommentarsfälten. Ser man till de alternativa nyhetsmedierna och internetforum anges en annan anledning vara orsaken till att

6 Sveriges Television: ”Uppdrag Granskning - Män som näthatar kvinnor”. 2013.02.06. (Sändningsdatum).

7 Språkrådet: ”Nyord 2007”. http://www.sprakradet.se/servlet/GetDoc?meta_id=2587 (Hämtad 2013.03.17).

8 Lindgren, Birgitta: ”Foppatoffeln - ännu inte vintage. *Språktidningen*”. Nr 1 (2008). <http://spraktidningen.se/artiklar/2008/02/foppatoffeln-annu-inte-vintage> (Hämtad 2013.02.01).

”gammelmedia”, som de traditionella mediekanalerna ofta kallas här, stänger ner eller begränsar möjligheten att kommentera. De är nämligen rädda för ”politiskt inkorrekta” åsikter, som de då censurerar bort i rädsla för att läsarna skall få reda på ”sanningen”. Medierna anses vara vinklade och ensidiga i sina nyhetsrapporteringar. Särskilt känsligt är det i invandringsfrågor. Här åsyftas den jargong som man kan finna på siter som *Avpixlat.info* och *Flashback Forum*. Det rör sig helt enkelt om medicensur, menar många på dessa siter, och de målar istället upp en helt annan bild än de traditionella medierna, i exempelvis invandringsfrågan. Denna korta beskrivning är en generalisering och ett försök till att ge en överblick över hur debattens olika sidor ser ut. Internetforumet *Flashback* består dessutom av många delforum som berör helt andra ämnen, och även i de delforum som den här studien kommer att se till, kan vi se en uppsjö av olika perspektiv och åsikter kring problemet med näthat, men de utgör också en kanal för de röster som ger uttryck för näthat.

När man jämför dessa olika medier, kan man mena på att det är en konflikt som pågår, där vi på den ena sidan hittar, vad jag väljer att kalla, ”etablissemanget”, och på den andra sidan de som jag väljer att benämna som ”näthatarna”. Dessa rör sig i alternativa mediekanaler, såsom *Avpixlat.info* och *Flashback Forum*, där nätdebattörer och näthatare gör sina åsikter hörda. För att underlätta kommer studien kalla den ena sidan i debatten för näthatare, men det är viktigt att understryka, att alla som rör sig på exempelvis *Flashback Forum* inte är näthatare, utan det är ett forum som berör en rad olika ämnen.

Etablissemanget består av offentliga personer, främst journalister och författare, som debatterar i näthatsfrågan i de etablerade mediekanalerna (såsom de stora dagstidningarnas nätupplagor, kvällspressen och SVT). De alternativa mediekanalerna är plattformar för vad av många ur etablissemanget kallar för näthat, men samtidigt, som vi kommer att se, målas det upp en helt annan bild av vad näthat är hos de nätdebattörer som uttrycker sina åsikter på exempelvis *Flashback Forum*. Det intressanta är att det verkar finnas en konflikt där två helt skilda världsbilder och perspektiv på näthat kolliderar. Näthat verkar vara ett komplext fenomen, som berör en rad olika aspekter som behövs belysas för att för en större förståelse för varför debatten ser ut som den gör. Frågan om hur maktförhållandena i debatten ser ut, är ett exempel på en aspekt som är viktig att belysa.

Syfte

Det övergripande syftet med studien är att undersöka debatten om näthat och hur de olika sidorna i

debatten tolkar och beskriver näthatet. Syftet är också att se om det finns andra ämnen och teman i debatten som sätter näthat i en större, exempelvis samhällelig, kontext. Debatten kommer även att analyseras utifrån aspekter som berör makt och offentlighet.

Frågeställningar

Följande frågeställningar kommer att behandlas:

1. Hur tolkas näthatet i debatten, och skiljer sig tolkningen mellan de olika sidorna i debatten?
2. Berör näthatsdebatten andra ämnen eller teman i samband med diskussionen om näthat, som belyser näthatet i en större, exempelvis, samhällelig, kontext?
3. Hur ser maktdimensionen ut och vilka aspekter berör den?

Teori

Internet som offentlighet

Offentlighet används i denna uppsats som benämning på den plats, institution eller medium där människor kan mötas och utbyta åsikter i vid mening.⁹ Enligt Jürgen Habermas historieskrivning, var det borgerskapets framväxt och deras särintressen som låg bakom utvecklingen av den borgerliga offentligheten.¹⁰ Borgarna under 1700- och 1800-talet hade andra intressen än att förse kungen med mer skatteintäkter, de arbetade istället för en friare marknad för att gynna sina handelsintressen. I och med detta, utvecklades en offentlighet med privata aktörer som i den politiska och litterära offentligheten utgjorde kanaler för den *allmänna opinionen* (public opinion) och *resonemanget*.¹¹ Under 1900-talet menar Habermas däremot att offentligheten omstruktureras. Utvecklingen går från en resonerande publik (*publikum*) till en konsumerande, och han menar att offentligheten blivit *plebicitär*.

9 Dahlgren, Peter: *Media and Political Engagement. Citizens, Communication and Democracy*. Cambridge, New York, Melbourne, Madrid, Cape Town, Singapore, São Paulo, Delhi: Cambridge University Press, 2009, s. 72.

10 Habermas, Jürgen: *Borgerlig offentlighet. Kategorierna "privat" och "offentligt" i det moderna samhället*. 4 översedda uppl. Lund: Arkiv, 1984.

11 Habermas 1984, s. 32, 70f.

Offentligheten var tidigare likställt med staten, medan den borgerliga offentligheten var en privat offentlighet, men gränserna suddas ut allt mer och det privata blir allt mer offentligt och det offentliga blir allt mer plebicitärt. Detta ser Habermas som en konsekvens av socialstatens framväxt där staten får allt mer inflytande över tidigare privata angelägenheter, såsom försörjning av de gamla och unga.¹² Publiciteten förlorar också sin kritiska funktion, samtidigt som medier under 1900-talet i högre grad kontrolleras av staten (exempelvis som den hårda censuren när filmen kom), och medborgarna diskuterar inte på samma sätt i det offentliga längre (som på borgarnas kaffehus), utan politiska frågor diskuteras nu snarare mellan vänner och familj, vilket enligt Habermas ger ett mer homogent åsiktsklimat.¹³

Problemet med Habermas syn på offentligheten, är dels att den, av förklarliga skäl, inte berör Internet som offentlighet, och dels att han inte går in på förekomsten av parallella offentligheter eller motoffentligheter. För att denna studie skall kunna få användning av offentlighetsbegreppet, utökas därför offentlighet till att beröra även Internet som offentlighet. Detta görs med stöd av Peter Dahlgrens beskrivning av Internet som offentlighet. Dahlgren beskriver att Internet både liknar och skiljer sig från de traditionella offentligheterna. Det är naivt att tro, att Internet revolutionerar sättet vi kommunicerar på och vad vi söker oss till, menar han. Även om Internet har inneburit nya sätt att kommunicera, hitta och förmedla åsikter och information, är vårt användande av nätet inte så ordnat som man först kan tro, utan man måste själv veta var man hittar informationen man söker och Dahlgren beskriver valen vi gör som ett kluster. De sidor vi besöker leder oss in på andra, liknande spår. Därför, menar han, skiljer sig inte offentligheten på Internet så radikalt mot traditionella medier som man först kan tro. Samtidigt understryker han att det inte går att genom Internet skapa en sammanhållen offentlighet, då samhället idag är såpass heterogent, både sett till kulturella och kommunikativa traditioner.¹⁴ En annan aspekt av förändringen av offentligheten, är den kris som många traditionella medier genomgår. Krisen består av ett sjunkande förtroende hos läsarna, som en följd av att bland annat journalister jobbar med politiska och ekonomiska makthavare istället för att sätta press på dem. En annan är den kvalitativa aspekten och den så kallade tabloidiseringen av tidningarna. Detta sker parallellt med den tekniska utvecklingen som möjliggör att även vanliga medborgare kan nå ut lättare, vilket också är en anledning till den kris och förändring, som journalistiken idag genomgår.¹⁵ Den bild som Dahlgren ger av Internet som offentlighet

---

12 Habermas 1984, s. 170f.

13 Habermas 1984, s. 197, 203.

14 Dahlgren 2009, s. 162ff.

15 Dahlgren 2009, s. 41f.

är ett viktigt verktyg för studien att kunna studera debatten som rör sig i olika medier och som till stor del förs på Internet. Därför kommer studien att se Internet som en offentlighet, såsom Dahlgren beskriver den.

Sociokulturell turbulens

Sociokulturell turbulens är ett begrepp som presenteras av Dahlgren för att beskriva de samhälleliga och kulturella förändringar som skett under de senaste årtiondena.¹⁶ Här kommer begreppet att användas som ett sätt att förstå de teman som debatten tar upp i samband med näthatet. Även om denna uppsats utgår ifrån att det existerar flera parallella offentligheter, och att Internet är en offentlighet, är det viktigt att understryka att näthat inte ses som ett isolerat fenomen. Genom att använda begreppet sociokulturell turbulens, är viljan att belysa eventuella samband med de teman som Dahlgren tar upp. Han talar bland annat om kulturella förändringar. Västvärlden har blivit mer heterogent, och här åsyftas inte bara den växande etniska mångfalden i många länder, utan att hela vår kultur blivit pluralistisk i form av utbudet av möjligheter för individer att själva skraddarsy sina livsstilar. Ett annat tema är samhällsförändring. Vi har blivit mer individualiserade i och med att de gamla institutionerna, såsom familjen, skolan och kyrkan, alltmer har förlorat sin roll som en kollektiv gemenskap. Individen får i allt högre utsträckning göra egna val.¹⁷ Samhället har förändrats, och hur Internet är som offentlighet ses sammanvävt med detta. Samhället, liksom Internet, beskrivs av Dahlgren som fragmentariskt och splittrat. Begreppet sociokulturell turbulens kommer förhoppningsvis att kunna belysa materialets innehåll, genom att sätta det i ett större sammanhang.

Underordnad motoffentlighet

För att undersöka hur maktdimensionen ser ut i debatten om näthat, kommer Nancy Frasers begrepp *Underordnad motoffentlighet* att användas. Fraser lanserar begreppet för att påvisa att det kan finnas flera, parallella motoffentligheter, och framförallt understryka maktaspekten mellan offentligheterna. Hon menar på att en underordnad motoffentlighet bestäms utifrån den offentlighet som är norm, den *officiella offentligheten*.¹⁸ En underordnad motoffentlighet avviker från den normsättande, officiella

---

16 Dahlgren 2009, s. 26f.

17 Dahlgren 2009, s. 26-30.

18 Fraser, Nancy: "Rethinking the Public Sphere: A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy" i

offentligheten. Hon nämner kvinnorörelsen i det sena 1900-talets USA som exempel på en underordnad motoffentlighet, där de aktiva i rörelsen själva distribuerade sina frågor i egna tidningar, bokaffärer, konferenser och genom egen forskning. De lanserade nya perspektiv, som med tiden delvis togs upp i den officiella offentligheten, och på så vis fick feministerna en bättre position även utanför den egna, underordnade motoffentligheten.¹⁹

Här används begreppet för att diskutera maktdimensionen mellan näthatare och etablissemang. Uppsatsen utgår från att det pågår en konflikt mellan nätatare och etablissemang, och man skulle då kunna mena att näthatare är en underordnad motoffentlighet, och utgör en motrörelse som för sina diskussioner via egna kanaler, som alternativa nyhetssidor och internetforum.²⁰ Där kan de, likt kvinnorörelsen i USA, nå ut med sina åsikter och visa på andra sätt att se på världen. Samtidigt går det att ifrågasätta att det är näthataarna som utgör en underordnad motoffentlighet, då etablissemanget själva har konflikter sinsemellan i olika frågor, beroende på vem det är som utsätts för näthat spelar också roll. Det är alltså inte självklart vem som har makten, eller snarare vem som anser sig ha makten, och just därför kan det bli intressant att utifrån Frasers begrepp diskutera näthatets maktdimension i förhållande till utrymmet i det offentliga. En relevant fråga, utöver den om vilken offentlighet som är underordnad, är att även se till den som är överordnad, den officiella offentligheten. Detta resonemang är ett sätt för studien att belysa maktaspekten och diskutera maktförhållandet mellan de två parterna i debatten.

Metod

Hermeneutisk närläsning

Metoden som undersökningen använder sig av har en hermeneutisk ansats inspirerad av Hans-Georg Gadamer. Denna ansats kommer att kombineras med närläsning som teknik, och jag väljer därför att kalla metoden för *hermeneutisk närläsning*. Studien utgår ifrån Barry Brummets handbok i närläsning, där han menar att metoden är ett effektivt sätt att ta sig an material noggrant och strukturerat. Det är en lästeknik för att kunna upptäcka eventuella strukturer och narrativ, och han ser inte bara till skriven

---

Habermas and the Public Sphere, Calhoun, Craig (red.). Massachusetts: Massachusetts Institute of Technology, 1992, s. 123.

¹⁹ Fraser 1992, s. 123f.

²⁰ Fraser understryker att även rörelser som inte är ”dygdiga” (virtuous) kan utgöra underordnade motoffentligheter, s. 124.

text, utan talar om text i vid mening, vilket passar en studie som även tar sig an rörlig bild.²¹ Brummett menar att närläsning handlar om att kunna tolka text utöver det som står skrivet, att se till dess kontext.²² Denna syn på metodens betydelse för tolkningen passar även väl med den hermeneutiska ansatsen.

Hermeneutiken har en lång tradition bakom sig, och förknippas ofta med Bibelstudier och historisk forskning av äldre texter. Det kan därför tyckas malplacerat att finna en ingång inspirerad av Gadamer, i en studie som studerar ett samtida fenomen, men i själva verket så finns det flera aspekter av detta synsätt som kan berika studien i fråga. Anthony C. Thiselton menar att detta perspektiv handlar om att försöka sätta sig in i hur någon annan tänker och överbrygga eventuella motsättningar, även om dennes åsikter verkar vara helt främmande eller rentav oacceptabla.²³ De åsikter som näthatarna anses representera är visserligen samtida, men upplevs av många som just oförståeliga, aparta och oacceptabla. Därför kan det vara svårt för en forskare att ta sig an det, utan att gå in och kritisera fenomenet man vill förstå. Därför är det hermeneutiska synsättet på forskningsobjekt och forskare en bra ingång för en studie om ett känsligt ämne såsom näthat, för att på så vis försöka eftersträva ett så ickeställningstagande forskningsanspråk som möjligt. Detta gäller då även för den andra parten i debatten om näthatet, etablissemangen. Även om deras åsikter av de flesta ses som acceptabla och vedertagna i dagens samhälle, kan de av nätdebattörerna, ”näthatarna” istället upplevas som väldigt provocerande. Därför är det viktigt att kunna förflytta sin förståelse mellan de olika forskningsobjekten, för att minimera risken att dels missa viktiga aspekter, och dels försöka redogöra för båda parternas synpunkter på ett så rättvist sätt som möjligt.²⁴

Gadamers förståelsehorisonter

Förståelsehorisont kommer här att användas som en beteckning på någons syn på världen, någons perspektiv.²⁵ Begreppet kommer i denna studie att användas som ett verktyg för att undersöka likheter och skillnader mellan två olika parter, näthatarnas respektive etablissemangets. Det är ett sätt att förstå och göra en tolkning av, i det här fallet, två motsatta sidor i en debatt.

21 Brummett, Barry: *Techniques of Close Reading*. Thousand Oaks, London, New Delhi, Singapore: Sage Publications, 2010.

22 Brummett 2010, kap. 1.

23 Thiselton, Anthony C.: *Hermeneutics: An Introduction*. Grand Rapids: W.B. Eerdmans Pub. Co, 2009, s. 5f.

24 Kommande avsnitt baseras på ett urval ur Gadamer's verk *Truth and Method* med stöd i tolkningar gjorda av Thiselton och Johnson Altenbernd (se kommande fotnoter).

25 Altenbernd Johnson, Patricia: *On Gadamer*. Belmont: Wadsworth/ Thomson Learning, 2000, s. 25-34.

Gadamer menade att hermeneutiska studier handlar om att sätta sig in i någon annans position.²⁶

²⁷ Samtidigt understryker Gadamer att vi aldrig kan ställa oss utanför vår egen situation och objektivt granska någon annans, eftersom vi är historiskt bundna varelser som alla är en del av vad han kallar för *Wirkungsgeschichte* (*Effective history*). *Wirkungsgeschichte* är den gemensamma historien vari vi alla existerar.²⁸ ²⁹ Vi kan som sagt aldrig lyfta ur oss själva ur vår situation, då vårt medvetande är ett historiskt influerat medvetande, däremot kan vi röra oss mellan vår egen situation och det som vi undersöker. För att beskriva detta använder Gadamer begreppet förståelsehorisont, som symboliserar hur vi kan röra oss mellan vår egen och någon annans horisont. När man närmar sig förståelsen av den andra horisonten, kallar Gadamer detta för *horisontsammanmätning*. Förståelsehorisonter är en del av vad Gadamer menar med *historisk medvetenhet*.³⁰ Det är också viktigt att understryka att även om man som forskare vill sträva efter objektivitet går det aldrig att kliva ur sina egna föreställningar och fördomar helt, och det man studerar är aldrig helt främmande för forskaren, då vi alla är en del av samma *Wirkungsgeschichte*. Det är viktigt att återigen påpeka, att det var historiska studier som Gadamer främst hade i åtanke, men jag argumenterar ändå för att Gadamers syn på forskaren och objektet relevant för en uppsats som vill förstå ett fenomen ur två olika perspektiv (näthatarnas och etablissemangets).

I undersökningen talar jag om de två sidorna i debattens förståelsehorisonter. Min egen beaktas också, men diskuteras inte explicit i själva undersökningen, då det är debattörernas perspektiv som är relevanta att diskutera där. Begreppet används för att tolka de olika sidorna i debatten, och röra mig mellan dessa tolkningar. En tolkning är alltid värderande, men det som studien önskar att uppnå med hjälp av hermeneutisk närläsning är att tolka materialet på ett distanserat och okritiskt sätt, så långt det är möjligt. Med hjälp av horisont-begreppet, kan studien förhoppningsvis kunna urskilja hur de olika sidorna ser på näthatet. Förhoppningsvis är metoden en bra teknik för att handskas med och förstå materialet i en vidare kontext. Hermentiken kan sägas ligga nära Brummetts syn på närläsningens funktion, då likt Gadamer menar, är det viktigt att se till författarens kontext, likväl som textens, för att ha en möjlighet att kunna förstå och tolka innehållet. Valet av närläsning som metod grundar sig således på att den är en lästeknik som kan användas utan risk att strida mot valda teorier, samt att den här kan användas tillsammans med hermeneutiken för att även ge metoden en djupare förståelse för hur

---

26 Thiselton 2009, s. 220.

27 Gadamer, Hans-Georg: *Truth and Method*. 2. rev. uppl. London: Continuum International Publishing, 2004, s. 305.

28 Altenbernd Johnson 2000, 32f.

29 Gadamer 2004, s. 302f.

30 Altenbernd Johnson 2000, s. 25-34.

man skall tolka materialet och de två parterna i debatten.

Material

Studien kommer att behandla tre olika, vid skrivande stund aktuella, debatter som berör näthat. De tre valda debatterna består sammanlagt av både ett antal inlägg från etablerat (exempelvis de stora dagstidningarna) håll, men även från alternativa kanaler, såsom forum. För att underlätta för läsaren har dessa tre debatter namngetts. I denna uppsats kommer ”Hagberg-debatten” syfta på den tvådelade reportageserie som journalisten Mattias Hagberg skrev i *Göteborgs-Posten* i år tillsammans med den Flashback-tråd som startades när han sökte efter intervjupersoner (och där Hagberg själv medverkar). ”Näthat mot kvinnor-debatten” är här benämningen på ett urval av artiklar, tv-inslag och forumposter som kom igång i och med att SVTs Uppdrag Granskning sändes, och ”Mazettidebatten” rör den debatt som kom igång efter Katarina Mazettis krönika om svenskhet publicerades i *Icakuriren*, och även här finns en Flashback-tråd bland materialet. Utöver de tre debatterna kommer även annat material, bestående av tidningsartiklar och blogginlägg, som berör ämnet näthat, att behandlas.

Sammanlagt rör det sig om nio tidningsartiklar, där finns både krönikor och intervjuer, hämtade ur bland annat *Göteborgs-Posten*, *Dagens Nyheter*, *Nyheter24.se* och *Barometern Oskarshamns-Tidningen*. Sedan består materialet av tre inlägg publicerade på bloggen *Avpixlat.info*, och delar ur tre trådar på *Flashback Forum*. Även ett TV-program och delar ur en statlig utredning tas med i materialet.³¹ Trådarna som behandlas har inte i sin helhet kunnat gås igenom, dels då de varit väldigt långa, men framförallt då de ständigt uppdateras med nya inlägg under arbetet med studien, vilket omöjliggör att kunna läsa hela trådarna. Därför har cirka 300 inlägg gått igenom i varje tråd, från trådstarten räknat. Datumet som anges är när tråden startade. Viljan har givetvis varit att ge en så bra och trovärdig bredd som möjligt, genom att bland annat se till respektive sidors åsiktsbredd för att undvika generalisering i största möjliga mån.

För att gör källhänvisningen så användbar och tydlig som möjligt, kommer forumtrådar och poster att hänvisas genom forumets och trådens namn, samt numret på inlägget (exempelvis #1) i not, för att underlätta sökningen efter hänvisat inlägg.³² Tidningsartiklar kommer att hänvisas till direkt i

31 SOU 2012:74 Betänkande av Utredningen om ett effektivare arbete mot främlingsfientlighet: *Främlingsfienden inom oss*. Stockholm: Fritze. <http://www.regeringen.se/sb/d/15547/a/203123> (Hämtad 2013.02.11). Följande sidor har tagits med i studien: s. 11-27, 182-186, 247f.

32 Då studien kommer att använda sig av material från ett internetforum, kan det finnas anledning att här nämna några termer som kommer att användas. På ett internetforum finner man flera delforum, ofta uppdelade efter olika ämnen, som

den löpande texten, eller i fotnot där man finner namn på författare och datum. Första gången en artikel nämns, skrivs fullständig bibliografi i not, detsamma gäller även forumtrådarna. Längst bak finner man allt material samlat under rubriken ”Material”. Källhänvisning till TV-programmet görs med programmets namn, avsnitt, datum för sändning, i fotnot, eller så hänvisas programmet direkt i texten. Vid behov finns även ungefärlig tid (minut och sekund) angivet för när i avsnittet man kan hitta en specifik information som studien hänvisar till, detta anges då i fotnot.

Källkritik och forskningsetik

Det blir alltid problematiskt med källor på Internet, då de kan uppdateras eller helt försvinna, och där det finns tryckta förlagor, kan de skilja sig åt från den digitala versionen. För att ändå kunna hålla ett trovärdigt förhållande till materialet, så har det här lagts stor vikt vid att källhänvisningen skall vara så tydlig som möjlig. Var man hittar materialet, när uppsatsen hämtat materialet, vem eller vilka som är upphovsmän, samt vilken typ av text det rör sig om, har angetts för att det skall bli så tydligt som möjligt. Genom en tydlig källhänvisning, kan läsaren, om den digitala utgåvan försvinner, leta i arkiv. Dessa kan dock skilja sig åt från den version som studien har använt. Därför sparas alla artiklar och blogginlägg som tas med i studien i ett dokument, ifall länken upphör eller förändringar görs i texterna, så finns en kopia sparad. Internetforum kan vara svårare att hitta om någon tråd tas bort, då får man se till digitala arkiv, vilka kan vara svåra att hitta och det är inte alltid en garanti att det finns sparat någonstans. Forumtrådarna blir svårare att spara då det rör sig om mycket text, men samtidigt är det inte så troligt i det här fallet att trådarna försvinner. *Flashback Forum* har ett tämligen säkert arkiv, så till vida att trådar ligger kvar i flera år. Om inläggen ändras av moderator eller användare i efterhand, framgår det under inlägget, och då står också datum när ändringen gjordes.

En skillnad värd att anmärka är texternas form. Jämför man en tidningsartikel med en forumtråd, ser man hur de skiljer sig åt. I en artikel finns oftast en, tydlig författare, som styr över hela texten som oftast följer ett speciellt upplägg som är lätt att följa. På forum däremot, finns ofta långa trådar som kan pågå i år, och brukar vara långt ifrån enhetliga i den mening att alla användare följer en röd tråd. Tvärtom brukar det förgrena sig i flera diskussioner av olika aspekter i frågan, även om det som är alltför ”off topic” (utanför ämnet) raderas av moderatorer, kan man inte jämföra en tråd med en

---

sedan delas upp i trådar. Den användare som startar en tråd, kallas för trådstartaren, sätter rubriken och ämnet för tråden. Sedan får andra användare svara och diskutera i tråden genom att posta inlägg. Inläggens längd varierar kraftigt.

artikel i som endast har en författare. Samtidigt gör det trådarna levande, alla associationer som görs kan ge läsaren nya perspektiv på ett ämne.

En annan aspekt här som bör nämnas, är att det som skrivs av anonyma nätanvändare kan vara medvetet ironiskt (så kallad trollning), eller på annat vis inte relatera till vad personen bakom uttalandet verkligen anser. Detta är svårt, nästan omöjligt att verifiera om det är en ”riktig” åsikt eller ett skämt (och vad är en riktig åsikt och vad är en oriktig sådan?).

Ser vi till den etiska aspekten av studien, går det att ifrågasätta lämpligheten i att behandla forumtrådar och poster som offentligt material. Det rör sig om material som är tillgängligt för alla, även de som inte är registrerade användare på *Flashback Forum*, därför kan man anse det som offentliga inlägg, samtidigt är det privatpersoner, visserligen oftast anonyma, men de är inte offentliga i samma bemärkelse som exempelvis en journalist är.

Urval

Det viktiga vid urvalet av källmaterialet har varit att välja de debatter som diskuterat det politiska näthatet och där båda sidorna möts, eller på var sitt håll bemöter varandras argument kring en specifik mediehändelse (ex. Mazetti-debatten). Viljan har varit att göra urvalet så representativt som möjligt. Då det finns begränsat med tid och utrymme för en studie på denna nivå, finns ingen möjlighet att granska alla debatter och alla inlägg ur de valda debatterna eller de senaste åren, särskilt då debatten fått större genomslag än kanske någonsin tidigare under tiden då studien genomfördes. Ett mer omfattande material skulle givetvis kunna ge studien än mer trovärdighet, men samtidigt så är det en kvalitativ studie som skall genomföras, med viljan att i några utvalda debatter försöka att hitta svar och belysa näthatsdebatten ur ett kulturvetenskapligt perspektiv. Studien gör därför inget anspråk på att vara en kvantitativ studie.

Avgränsningar

Med tanke på valda frågeställningar och syfte för uppsatsen, skulle man kunna argumentera för användningen av intervjuer. Näthatsdebattens inlägg skulle kunna kompletteras med intervjuer med näthatare och journalister för att få en bredare förståelse för deras tolkningar av näthatet. Samtidigt är uppsatsen främst intresserad av hur debatten ser ut, vilket inte kräver intervjuer för att kunna

undersöka.

Forskningsöversikt

På teman som hat och Internet finns av förklarliga skäl väldigt mycket forskning gjorda inom olika områden. Här kommer därför bara ett par studier att nämnas på ämnena hat respektive Internet, för att sedan i större utsträckning redogöra för forskning gjord mer specifikt på temat näthat. De funna studierna rör sig inom olika fält, såsom etik, kommunikation- och mediastudier, juridik såväl som inom det kulturvetenskapliga fältet. Det man kan konstatera utifrån detta, är att näthat kan studeras utifrån en rad olika perspektiv, vilket är intressant att beakta, därför har denna forskningöversikt tagit med exempel från olika fält. Det verkar dock vara få studier inom specifikt kulturvetenskapliga fält, och de som nämns här ligger nära ämnet, men ingen berör näthatet som fenomen i sig, i första hand.

69 teser om internet är en övergripande kartläggning över aktuella frågor som uppstått kring Internet och dess utbredning, där Per-Olof Ågren, forskare i informatik, tar upp en rad skilda aspekter, från e-böcker och fildelning till Sokrates syn på Internet.³³ Bland de internationella forskarna kan Pierre Lévy och Jan van Dijk nämnas, som tidigt började intressera sig för olika aspekter av nätet.³⁴ För en bredare översikt över internetforskning rekommenderas Dahlgrens *Media and Political Engagement. Citizens, Communication, and Democracy* från 2009, där ligger fokus på kommunikation ur ett demokratiskt och offentligt perspektiv, som också kommer att användas i studien.

Rita Kirk Whillock, berör hattal (hate speech) utifrån ett etik-perspektiv, och hon tar även upp näthat där hon gör några nämnvärda anmärkningar. Hennes tolkning av näthat behandlar även faktorer som rör sig på ett personligt plan, som att hon menar att detta bland annat är ett sätt för individerna att finna grupptillhörighet.³⁵ Hennes studie har fungerat som en inspiration för denna studies vilja att förstå hur de olika sidorna i näthatdebatten tolkar fenomenet.

Näthat är som redan nämnts, ett tämligen nytt ord i svenskan, och kanske är det också därför som den svenska forskningen på temat är begränsat. De studier som hittats, berör inte i första hand temat näthat, utan andra, närliggande aspekter, såsom kommentarsfälten och tidningarnas val att stänga ner dem eller försöka begränsa möjligheten att vara anonym. Dessa studier rör sig inom fält som berör

---

33 Ågren, Per-Olof: *69 teser om internet*. Stockholm: Books on Demand GmbH, 2011.

34 Se bland annat: Dijk, Jan van: *The network society*. Thousand Oaks: Sage Publications, 2012., & Lévy, Pierre: *Collective Intelligence : Mankind's Emerging World in Cyberspace*. New York: Plenum Trade cop, 1997.

35 Whillock 2000, s. 79, 82.

medier och kommunikation.^{36 37 38}

Exempel på svenska studier som rör sig inom det kulturvetenskapliga fältet och som berör närliggande teman till näthat, är Samrawit Mamos masteruppsats om massmedias diskussion kring våldtäkten i Bjästa och Simon Ekströms studie i *Hedersmorden och orden* (2009). Dessa studier liknar varandra, så tillvida att de båda behandlar debatter kring hedersrelaterade brott. Både Mamo och Ekström har tydliga kulturvetenskapliga perspektiv.^{39 40} Ekströms studie har inspirerat till denna undersöknings upplägg, att liksom hans studie se till olika debatter för att utreda ett mångbottnat, och i viss mån känsligt ämne, utifrån ett kulturvetenskapligt perspektiv.

Översatt till engelska blir näthat: "Internet hate", ett begrepp som ligger nära "Internet hate speech" (Hets mot folkgrupp som utövas på nätet). I USA blir näthat i relation till deras grundlag och dess starka yttrandefrihetsskydd ett ämne för forskning inom det juridiska fältet.⁴¹ Fokus på extremistgrupper och deras aktiviteter på nätet intresserar sig ett forskningsprojekt som drivs vid universitetet i Arizona för, där syftet är att täcka internationella terroristers (jihadisters) internetanvändande.⁴²

Den amerikanska forskningen på temat verkar röra sig inom extremismens fält och det juridiska dilemmat, men det finns även amerikansk forskning som berör temat inom kulturvetenskapliga områden, eller närliggande fält. Marc Lauterbachs masteruppsats *Hate online: Exploring the World of Extremist Internet Culture* undersöker och analyserar vilka ord vitmaktrörelser i USA använder sig av och hur de kommunicerar.⁴³ Fenomenet trollning kan sägas vara närbesläktat med näthat, och om detta finns en avhandling där författaren Whitney M. Phillips menar att trollning inte sker apart från övriga kulturella strukturer, utan verkar inom redan etablerade kulturella logiker, såsom vithetsprivilegier och

---

36 Jonsson, Johanna & Roos, Jessica: *När anonymiteten försvinner: En kvantitativ jämförelse av innehållet i kommentarsfälten till nätartiklar på Aftonbladet.se*. Kandidatuppsats. Södertörns högskola, 2011.

37 Maersk-Möller, Matilda: *"@Mr T: Jag håller med...": En studie av kommentarfälten till ledare ur ett demokratiperspektiv*. Kandidatuppsats. Södertörns högskola 2011.

38 Thorsell, Johan: *Kommentera här!: En kvalitativ studie om nyhetsajters kommentarsfunktioner*. Kandidatuppsats. Södertörns högskola, 2012.

39 Ekström, Simon: *Hedersmorden och orden. Berättelser om kultur, kritik och skillnad*. Stockholm, Göteborg: Makadam förlag, 2009.

40 Mamo, Samrawit: *"Man slutar tänka, man rycks med i någon slags gruppsykos": En diskursanalys av massmedias diskussion kring våldtäkten i Bjästa 2009*. Masteruppsats. Uppsala universitet, 2012.

41 Se exempelvis: Barnett, Brett Aaron: *Untangling the web of hate: Are online "hate sites" deserving of First Amendment protection?*. Diss. Bowling Green State University, Ohio. Cambridge: ProQuest, UMI Dissertations Publishing, 2005., &: Tillman, Christina S: *Cyberspace hate speech: First Amendment freedom versus the necessity of federal regulation*. Masteruppsats. Bowie State University, 2010.

42 The University of Arizona: *"Dark Web and GeoPolitical Web Research"*: <http://ai.arizona.edu/research/terror/> (Hämtad 2013.02.05).

43 Lauterbach, Marc: *Hate online: Exploring the World of Extremist Internet Culture*. Masteruppsats. The George Washington University, 2009.

manlig dominans.⁴⁴

Uppsatsens disposition

Uppsatsen är indelad efter tre huvudrubriker: ”Inledning”, ”Undersökning” och ”Avslutande och sammanfattande diskussion”. Under dessa har de olika delarna delats in under egna rubriker med underrubriker. Undersökningen inleds med rubriken ”Två förståelsehorisonter” där uppsatsens redogör för hur näthatet tolkas av de olika sidorna i debatten.

Sedan följer en fördjupning i Internet som offentlighet med fokus på Dahlgrens teori om sociokulturell turbulens. Detta hittas under ”Internet som offentlighet”.

Under ”Makt” finner man en diskussion kring makten i offentligheten, med fokus på Frasers begrepp underordnad motoffentlighet och officiell offentlighet.

Uppsatsens sista del består av en sammanfattning samt en avslutande diskussion. I denna sista del utav studien återfinns även en underrubrik som berör vidare forskning.

Forskarreflexivitet

Näthat är ett laddat och mångfacetterat ämne. Det är också ett samtida fenomen, som jag som privatperson följt med stort intresse under flera års tid, både i dagspressen, på alternativa nyhetssidor och *Flashback Forum*. När jag nu går in i en forskarroll för att ta mig an ämnet, som jag naturligtvis har en personlig relation till på grund av mitt intresse för det, är det viktigt att redogöra för uppsatsens önskan om att kunna tackla alla de laddade ämnen som väcker så många känslor hos de många olika debattörerna på ett ödmjukt sätt. Därför har jag valt hermeneutiken som metodisk ingång, som tidigare nämnts, för dess, vad som kan anses, sympatiska förhållande till det som först kan verka främmande. Viljan hos Gadamer kan tolkas som en vilja att överbrygga motsatser, och öka förståelsen för det som först kan tänkas vara oförståeligt. Detta är också min önskan att kunna efterleva denna devis i arbetet med studien.

---

⁴⁴ Phillips, Whitney M.: *This is why we can't have nice things: The origins, evolution and cultural embeddedness of online trolling*. Diss. University of Oregon, 2012.

Undersökning

Två förståelsehorisonter

Materialet visar att de två sidorna i debatten har skilda tolkningar av vad näthat är. Det man ser är inte bara hur olika tolkningarna är, utan även hur olika vår samtid beskrivs. Det man möter i materialet är två förståelsehorisonter med helt olika beskrivningar av världen. Dessa olika syner på världen yttrar sig dels i att debattörerna uppvisar en oförståelse för den andra partens åsikter, och dels i att de medverkande själva upplever att det existerar parallella världar. Näthatarna beskriver på flera ställen debatten som att medierna, etablissemangen, lever i en annan värld. Samma typ av beskrivning finner man även hos etablissemangen. På flera ställen i materialet finner man hur bilden av att det existerar två olika uppfattningar av världen bekräftas. Vi ser exempelvis detta i *Dagens Nyheter*s intervju med den forne ”näthataren” Erik Walfridsson, där han menar att Internet och dess debattklimat är främmande för dem som inte rör sig så mycket där:

Han jämför med någon som kommer till ett nytt land och inte riktigt vet vad det är han eller hon ser. Erik Walfridsson ser i stället ökningen av vad andra kallar näthat som en ökad ärlighet i samhället.⁴⁵

Walfridsson beskriver nätet som ett nytt och främmande land med ett tonläge som för många är stötande och chockerande (även om Walfridsson själv ser hatet på nätet som ett skämt). Denna syn visar tecken på att det just på nätet frodas andra världsbilder än i den ”riktiga” världen.

Mattias Hagberg skriver själv i sin intervjuserie att möta näthatarna på Flashback är som att ”kliva in i ett alternativt universum, en parallell skuggvärd fylld av rädsla, hat och paranoida föreställningar om det svenska samhället.”⁴⁶ I Flashback-tråden ställer också Hagberg ett antal frågor, varav en där han frågar om det existerar två parallella samhällen.⁴⁷ Att Hagberg frågar detta kan ses

45 Letmark, Peter: ”Jag har fått människor att må riktigt illa”. 2011.11.01. *Dagens Nyheter*.
<http://www.dn.se/insidan/insidan-hem/jag-har-fatt-manniskor-att-ma-riktigt-illa> (Hämtad 2013.02.12).

46 Hagberg, Mattias: ”Hotet från hatet. (Näthatarna)”. *Göteborgs-Posten*. 2013.01.17.
<http://www.gp.se/kulturnoje/1.1215459--det-handlar-om-samhallshat-> (Hämtad 2013.01.30).

47 Flashback Forum: ”GP vill intervjua (mig) om 'näthatet'”. *Flashback Forum*. 2013.01.08 (Trådstart).
<https://www.flashback.org/t2052188> (Hämtad 2013.01.28). #79.

som ett tecken på, att debattörerna själva upplever att de rör sig i olika världar. Det finns också en uppfattning bland näthatarna att mediernas bild av verkligheten är osann, och att näthatarna själva sitter inne på den sanna bilden av världen. Den bild som medierna ger, är en falsk och förvrängd bild av verkligheten, som etablissemangets medvetet upprätthåller. En användare i tråden där Hagberg medverkar, skriver:

Det politiskt korrekta är enbart en fallenhet hos världsfrånvända. Rasism är oftast en företeelse som enbart existerar hos de som måste märka ord hos människor som talar från hjärtat utan att skuldbelägga någon. Detta är kontraproduktivt men den tredje makten anser att det är en tillgång trots att man går ett steg bakåt i samhällsutvecklingen.⁴⁸

Det är svårt att förstå exakt vad användaren menar i inlägget, men det man kan se är hur denne använder "världsfrånvända" för att beskriva det politiskt korrekta, något som brukar användas som epitet för de åsikter som etablissemangets för fram. En annan i samma tråd skriver att journalisterna inte heller kan förstå någon annan värld än sin egen: "Ni märker hur styrd Mattias är i sina frågor och kommentarer? Hans värld är väldigt liten, och han förstår inte vad vi säger." skriver en användare i Hagberg-tråden.⁴⁹ Det senare kan sägas styrka bilden av att näthatarna anser sig sitta inne på den sanna bilden av världen. De anser sig ha ett större perspektiv än de "politiskt korrekta", det vill säga etablissemangets.

I tråden som berör Mazettis krönika om svenskhet kan vi också finna röster som menar att etablissemangets åsikter är världsfrånvända. En användare uttrycker sig väldigt starkt och hotfullt med anledning av Mazettis krönika:

Tror att det enda man kan göra åt såna [sic] här politiskt korrekta fittor är att döda dom! /Är ju jävla trött på alla jävla vänster åsikter [sic] så jag tror jag spyr snart. /Dom vägrar se verkligheten dom vägrar använda hjärnan utan dom sitter med sina jävla vänstervänner och pratar om hur deras låssas [sic] samhälle borde se ut! Vänsterns argument är ju så dåliga och uttjatade att dom inte ens kan tro på dom själva ens.⁵⁰

Här kan man se en användare som ger uttryck för en åsikt i såpass starka ordalag att man skulle kunna benämna det som hat direkt riktat åt de som har, enligt användaren, vänsteråsikter. Användaren

48 Flashback Forum: "GP vill intervjua (mig) om 'näthatet'", #216.

49 Flashback Forum: "GP vill intervjua (mig) om 'näthatet'", #130.

50 Flashback Forum: "ICAKuriren till våldsamt attack mot porsvenskar och SD!", #90.

beskriver också hur de som är politiskt korrekta, de som är ”vänster” lever i en ”låssas [sic] värld”, vilket kan ses som ett sätt att beskriva olika världsbilder. I dennes beskrivning framgår det att denna låtsasvärld hör samman med en viss typ av åsikter, där det politiska ställningstagandet är viktigare än att se hur den ”riktiga” världen ser ut.

Även Mazetti beskriver att möta näthatarnas åsikter är som att kliva in i en annan värld. I de två inläggen på *Avpixlat*, där hon bemöter kritiken mot hennes krönika i *Icakuriren*, adresserar hon *Avpixlats* läsare när hon skriver: ”Men ni lever i en inbillad värld, en värld av hederliga 'svenskar' i strid med mordiska muslimer och snyltare.”⁵¹ Här ser man att även Mazetti bekräftar olikheterna mellan parterna i debatten, och beskriver att motståndarna lever i ”en inbillad värld”. Det verkar således som, att de båda sidorna upplever att avståndet mellan deras åsikter är såpass stort, att det är som att leva i två olika världar. Det visar inte bara hur långt ifrån man kan uppleva att man står sin motståndare i en debatt, utan det visar även på hur olika verkligheten uppfattas och tolkas.

Ser man till tråden som startades i ”Näthat mot kvinnor-debatten” kan man se inlägg där man inte enbart ifrågasätter att det finns kvinnohat över huvud taget, utan att detta också är en del av en felaktig världsbild: ”Nej, det är bara i vänstern [sic] förvirrade propagandavärld som det bland högern existerar män som hatar kvinnor.”⁵²

Dessa citat är exempel på att frågan om olika världsbilder också diskuteras i materialet, och att begreppet förståelsehorisont här används för att tolka det som två skilda perspektiv på världen, utan någon önskan om att försöka hitta den bild som är mer riktig än den andra. Viljan är här istället att belysa förekomsten av att debatten kan beskrivas som två sidor, med två olika uppfattningar om verkligheten. Syftet med detta kapitel är att visa på dessa olikheter, hur olika två förståelsehorisonter kan uppfatta sin omvärld, trots att de lever i samma tid. När de olika världsbilderna möts, blir det tydligt hur olika världen ser ut beroende på vem som beskriver den.

Förutom uppfattningen bland debattörerna om att det rör sig om två skilda världar, ger materialet också en bild av konflikten som pågår. Hur kan man någonsin få en konstruktiv debatt, när den ena parten ogiltigförklarar den andres världsbild? Det är intressant hur olika två förståelsehorisonter kan se ut, trots att de berör samma frågor, lever i samma tid och samma land. Det väcker en rad frågor, som här inte till fullo kommer att kunna besvaras, men det öppnar också upp för

---

51 Mazetti, Katarina: "Katarina Mazetti: Rond 2". *Avpixlat.info*. 2013.02.02. <http://avpixlat.info/2013/02/02/katarina-mazetti-rond-2/> (Hämtad 2013.02.07).

52 Flashback Forum: ”Uppdrag granskning: män som näthatar kvinnor”. *Flashback Forum*. 2013.01.30 (Trådstart) <https://www.flashback.org/t2075726> (Hämtad 2013.02.14), #81.

en tolkning och förståelse för att debatten inte är så ensidig som det till en början kan te sig, utan att den berör fler aspekter än hat.

Två olika perspektiv på näthat

I föregående avsnitt diskuterades hur olika förståelsehorisonterna i debatten ser ut. För att få en djupare inblick i hur näthatet beskrivs, följer nu en redogörelse för, och tolkning av, hur näthatarna respektive etablissemangets beskriver fenomenet och debatten.

I tråden där Hagberg medverkar återkommer temat makt på ett flertal ställen, och flera användare målar upp en bild av etablissemangets som sittandes i ett elfenbenstorn:

Bara det sätt på vilket begreppet "näthatare" används som stridsklubba är ytterligare ett bevis på att journalisterna inte ens fattar att det är de själva som sitter i sina elfenbenstorn och åsiktsförtrycker och hatar.⁵³

Användaren menar här att näthat i själva verket rör sig om ett vapen etablissemangets använder sig av för att bemöta meningsmotståndare. Bilden av journalisterna sittandes i elfenbenstorn kan tolkas som ett sätt att beskriva den som en elit som medvetet distanserar sig från allmänheten. Inlägget kan tolkas som en kritik mot journalisterna och deras blindhet, både inför det egna hatet och deras åsiktsföreträdare. I citatet ovan beskrivs etablissemangets som lika hatiska som näthatarna de kritiserar, men med den skillnaden att de har makten att bestämma vad som kallas hat. Det verkar således som att näthatet är ett epitet för åsikter som inte är accepterade (jämför med politiskt korrekt/ inkorrekt), snarare än rent hat. Näthatet är alltså i första hand inte ett uttryck för hat, utan för åsikter som inte delas av etablissemangets:

För det första är ju cirka 90% av det som kallas näthat inte det minsta hatiskt. Vi har nog alla sett hur kommentarsfält på t ex SvD stängts ned med hänvisning till hat, samtidigt som vi följt vartenda nlägg [sic] och inget har varit mer hatiskt än en genomsnittlig kvällstidningskolumn./ För det andra är ordet näthat givetvis en härskarteknik, massmedia är vana vid att stå oemotsagda och när de började låta folk kommentera märkte de att nästan ingen höll med dem, vilket givetvis inte är så märkligt med tanke på att de på intet sätt är representativa för befolkningen. Det effektivaste sättet att oskadliggöra en

---

53 Flashback Forum: "GP vill intervjua (mig) om 'näthatet'", #129.

meningsmotståndare är självklart inte argumentera mot dem [...] Nej, om man som massmedia har tolkningsföreträde, och som fram tills nyligen, monopol på nyhetskanalerna, så är det mycket bättre att stigmatisera motståndarna. Det gjorde man med SD, sverigedemokrater är bonniga och intoleranta [sic], så man behöver inte ens låtsas bemöta dem. Samma sak med folk på nätet som inte delar den officiella linjen, istället för att bemöta dem kallar man dem för näthatare och målar upp en bild av att det är utbildade och arbetslösa bråkstakar, snarare än vanliga människor [...] som har helt legitima invändningar.⁵⁴

Som man kan se i citatet, framställs mediernas användande av näthat som något taktiskt, en strategi för att kväsa och avvärja kritik mot medier och framförallt mediernas ovilja att bemöta vissa åsikter. Användaren beskriver också journalisterna som lika hatiska som näthatarna. Denna jämförelse kan man tolka som att näthat inte är ett problem om hat, utan att det främst handlar om en strategi från journalisternas håll att oskadliggöra motståndarnas kritik genom att benämna det som hat.

Det som åsyftas med dessa exempel, är att visa på hur näthatarna i materialet ser på näthat. Flera menar att det inte handlar om hat i första hand, utan kritik av medier och kritik utav deras åsiktsförtryck. En användare skriver: ”Näthatare är bara en etikett. Ett kränkande tillmäle mot äkta yttrandefrihet och åsiktsmångfald.”⁵⁵ Det verkar som att det är en relativt vanligt förekommande uppfattning att näthat är ett sätt för etablissemangen att stigmatisera meningsmotståndare. Det är flera användare som menar att det finns ett ”åsiktsmonopol” och att det inte finns någon ”åsiktsmångfald” i Sverige, vilket driver de som har avvikande åsikter till anonymitet och där Internet ger en möjlighet för dessa att diskutera sina åsikter.

Många av näthatarna menar, att då deras åsikter är stigmatiserade av övriga i samhället och i media, anses deras åsikter så extrema att de kan få konsekvenser i privat- och arbetsliv. Kontroversiella åsikter motarbetas, och medierna har möjlighet att med sitt utbud bestämma vilka åsikter som får komma till tals. En användare i tråden där Hagberg medverkar skriver:

För att massmedia i Sverige saknar åsiktsmångfald. Jag är inte Sverigedemokrat - men jag tycker medias förföljelse av oliktankande är fruktansvärd. EXPO/AFA sitter som en underrättelsetjänst och övervakar Twitterkonton, Facebook, möten och all annan kommunikation, och hänger sedan ut enskilda politiker som man anser kommunicerar avvikande åsikter. Därför måste vi som är för fri åsiktsbildning agera anonymt.⁵⁶

---

54 Flashback Forum: ”GP vill intervjua (mig) om 'näthatet'”, #150.

55 Flashback Forum: ”GP vill intervjua (mig) om 'näthatet'”, #27.

56 Flashback Forum: ”GP vill intervjua (mig) om 'näthatet'”, #37.

Detta är ett exempel på hur åsiktsklimatet beskrivs i tråden, men det finns också fler som ger uttryck för samma eller liknande kritik.⁵⁷ Det man möts av är en bild där näthatet förklaras och beskrivs beröra en konflikt mellan olika åsikter, snarare än det handlar om renodlat hat. Näthat blir ett epitet för avvikande åsikter som används av medierna för att avvärja den kritik som riktas mot dem. Intressant är också att se inlägg där användare menar på att näthat är en konstruktion skapad av meningsmotståndarna: ”Näthatare' är en ideologisk konstruktion ägnad att sälja in ökad kontroll, övervakning, censur och sekretess. ” uppger en användare, och en annan skriver: ”Det finns inget näthat. Det finns bara köpta Bonnierhoror som försöker skapa begreppet näthat./ Case closed. ”^{58 59} Detta kan ses sammanvävt med hur tidigare citat beskriver näthat som ett strategiskt drag av medierna, ett stigmatiserande epitet, där dessa exempel går än längre i sin argumentation och förnekar förekomsten av näthat över huvud taget.

Bilden av att medierna använder näthat som ett sätt att oskadliggöra meningsmotståndare, hör också samman med diskussionen om att näthat handlar om vissa åsikter. I Hagberg-tråden målas det av användarna upp en bild av Sverige som ett åsiktsintolerant land. Vilka åsikter rör det sig då om? Flera användare ger som exempel invandringsfrågan. En användare skriver exempelvis:

[...] det finns en mycket stor rädsla bland svenskar att bli sedd som rasist. Om man inte förstår hur detta kan hämma en öppen debatt är bortom mitt förstånd. Precis som med alla andra företeelser, ex att ha barn på dagis, så finns det fördelar, nackdelar och problem att ta ställning till. När det handlar om invandring upplever många att debatten inte kan föras på samma sätt som debatten om det är rätt eller fel att ha ungarna på dagis. Debatten om invandringen förs inte under samma förutsättningar som andra debatter och det är många arga över.⁶⁰

Användaren skriver här att debatten om invandringen inte kan föras på samma sätt som exempelvis frågan om förskolan. Inläggets budskap kan tolkas vara att vissa frågor är känsligare än andra i den offentliga debatten. Detta citat är ett exempel som visar hur specifika frågor, kanske framförallt den om invandringen, är särdeles känslig att diskutera. Näthatet kan ses sammanbundet med en invandringskritisk hållning, vilket en annan användare i tråden beskriver när han besvarar Hagbergs

---

57 Flashback Forum: ”GP vill intervju (mig) om 'näthatet'”, #40, #51, #52, #59, #68, #80, #84, #92, #122, #186, #215.

58 Flashback Forum: ”GP vill intervju (mig) om 'näthatet'”, #152, #170, #212.

59 Flashback Forum: ”Uppdrag granskning: män som näthatar kvinnor”, #32.

60 Flashback Forum: ”GP vill intervju (mig) om 'näthatet'”, #62.

frågor om vad näthat handlar om:

[...] Vad är en näthatare? Jo enligt min mening är det en person som oftast är samhälles intresserad [sic] Men det finns ju inget annat forum där man kan få ut sin åsikt!/ Gällande segregation [sic] som har uppstått i alla stor städer. Som är ett typiskt näthatare ämne [sic]/ När jag reser runt i vårt avlånga land. Ser och hör jag från invånarna i varje stad. Hur de beskriver segregationen i form av det gamla kvarteret som nu mer kallas för "Bangladesh" "Bagdad" osv...../ Jag hör inte något rasistiskt uttalande om själva människorna som bor i de "nya" kvarteren./När folk på alla vis försöker uppmärksamma problemet för politiker [sic]./ Blir de nedtryckta och stämplade som rasister.⁶¹

Även denna användare beskriver hur de som vill uppmärksamma problemet med invandringen för politiker blir ”stämplade som rasister”. Varför är då detta relevant för en studie som undersöker näthatsdebatten? Det är relevant, då exempelvis dessa användare, själva beskriver näthatet utifrån detta. Det är en fråga som de själva ser hör samman med näthatet. Det handlar för dessa ”näthatare” inte om att hata i första hand, utan de upplever det snarare som en kritik mot en offentlig debatt där vissa frågor inte kan diskuteras lika obehindrat som andra.

Även bloggen *Avpixlat* tar upp frågan om vilka åsikter som man får eller inte får ventilera i offentligheten, och publicerar ett satiriskt inlägg med hänvisning till Mazettis krönika om svenskhet. Där raljerar de över hennes argument där hon kritiserar det svenska, genom att byta ut svenskar mot kurder, och konstaterar att en sådan krönika aldrig skulle publiceras i *Icakuriren*.⁶² Det som man bland annat kan utläsa av detta inlägg är att det är ett exempel på en åsikt som man inte får uttrycka. Genom att byta ut svenskar mot kurder i citat ur Mazettis krönika, vill de förmodligen visa på att frågan om vad som är svenskt är accepterat att ifrågasätta, medan kurdernas kultur inte behandlas likadant av svensk press. Detta är en väldigt intressant fråga i sig, vad kultur är, och vilka kulturer man får kritisera, men för denna studie blir detta blogginlägg ett exempel på ett ämne som inte får diskuteras i den allmänna debatten, enligt näthatarna.

Mazetti-debatten inleds med den krönika där Mazetti reflekterar kring svenskhet, och leder till att hon blir utsatt för näthat, vilket Mazetti bemöter både i etablerad media och på *Avpixlat*. Ser vi till hennes krönika i *Sundsvalls Tidning* menar Mazetti att de näthatare som gick till angrepp mot henne

61 Flashback Forum: ”GP vill intervjua (mig) om 'näthatet'”, #65.

62 *Avpixlat.info*: ”Krönikan i Ica-Kuriren du aldrig får läsa”. *Avpixlat.info*. 2013.01.27.

<http://avpixlat.info/2013/01/27/kronikan-i-ica-kuriren-du-aldrig-far-lasa/> (Hämtad 2013.02.11).

efter krönikan i *Icakuriren*, står nära siter såsom *Flashback* och *Avpixlat*.⁶³ Mazetti väljer också att skriva två debattinlägg på *Avpixlat*, där hon främst bemöter den kritik som riktats mot henne på grund av krönikan i *Icakuriren*, men där hon också målar upp en bild av *Avpixlat* som ett åsiktshomogent näste där oliktankande inte får komma till tals. Hon riktar här samma typ av kritik som användare på *Flashback Forum* uttrycker mot de etablerade medierna. Mazetti driver ett liknande resonemang, och menar på att *Avpixlat* som ofta riktar kritik mot etablerade medier och anklagar dem för censur, åsiktsintolerans och vinklade artiklar, inte är bättre än vad de själva anklagar andra för att vara.⁶⁴ Mazetti-debatten blir ett exempel på hur olika de båda sidorna ser på vad näthat är och hur debatten ser ut. Delvis är det också samma argument och anklagelser som görs från båda sidor. Det är ett exempel på hur debatten upplevs av de olika aktörerna, att det som benämns näthat i ena lägret, tolkas som något helt annat i det andra.

Hagberg beskriver näthatet som ett ”irrationellt svar” på den ”nyliberal[a] samhällsutveckling[en]”, som han menar har lagt grunden för denna upprördhet och hopplöshet man finner hos många människor.⁶⁵ Hagberg menar att man kan se det som två olika typer av näthat, det ena handlar om det ”spontana” näthatet, medan det andra är ”systematiskt”, där han menar att det främst rör sig om högerextrema organisationer som mer strukturerat via olika internetbaserade kanaler för fram sin politiska agenda.⁶⁶ Här väver Hagberg samman näthat med specifikt högerextremism, vilket även Bengt Westerberg gör i *Främlingsfienden inom oss*. Där är hans fokus kanske främst på det näthat som Hagberg kategoriserar som mer strukturerat. Westerbergs utgångspunkt är att främlingsfientlighet ersatt den klassiska rasismen, och att främlingsfientlighet är mer utbredd då det inte är lika lätt att identifiera främlingsfientliga åsikter. Han förtydligar resonemanget med att vi alla bär på fördomar och föreställningar om andra kulturer.⁶⁷ Han nämner att Internet är en viktig arena för hur åsikter som är tabubelagda lättare kan kommuniceras under anonymitetens beskydd och nätets tillgänglighet.⁶⁸ Han sammanlänkar tydligt näthat med utbredningen av främlingsfientliga åsikter. För att sammanfatta Westerbergs syn på näthat, verkar det främst handla om vissa typer av åsikter som man kan kommunicera mycket lättare idag tack vare nätet, och att bland annat främlingsfientlighet är ett

---

63 Mazetti 2013.01.22.

64 Mazetti, Katarina: "Katarina Mazetti: Vem hatar Sverige mest?". *Avpixlat.info*. 2013.02.01.

<http://avpixlat.info/2013/02/01/katarina-mazetti-vem-hatar-sverige-mest/> (Hämtad 2013.02.02). Mazetti 2013.02.02.

65 Hagberg 2013.01.17.

66 Hagberg Mattias: "Kamp mot det extrema". *Göteborgs-Posten*. 2013.01.19.

<http://www.bokforlagetatlas.se/blogg/mattias-hagberg/2013/01/kamp-mot-det-extrema-del-2> (Hämtad 2013.01.28).

67 SOU 2012:74, s. 11ff.

68 SOU 2012:74, s. 18.

växande problem på grund av detta. Bilden av näthat som Hagberg och Westerberg ger, är en bild av näthatet som sammanvävt med en viss typ av åsikter: högerextremism och främlingsfientlighet.

Internet som offentlighet

Internet som offentlighet, rymmer många tolkningar av näthat. En stor del av debatten utspelar sig här, och anledningen till att debattens sidor ser så olika på näthatet kan bero på denna offentlighet. Dahlgren beskriver att det är en fragmentarisk offentlighet, på intet sätt homogen och svår att överblicka. Samtidigt är den inte helt olik från hur offentligheten fungerade förut. I tråden som startades i Hagberg-debatten, adresserar en användare Hagberg när han jämför folkparkernas framväxt med *Flashback Forum*:

Du som är vänster borde läsa på om folkparkernas historia. Då folkparkerna växte fram förbjöds folk att diskutera politik, på den tiden det inte fanns kvinnlig rösträtt, exempelvis. /Det jag vill säga är att Flashback i mångt och mycket är nutidens folkpark.⁶⁹

Flashback beskrivs som ”nutidens folkpark”, vilket kan tolkas som en politisk frizon, och insinuerar även att det är en plats för alla medborgare, en plats för folket. Citatet används här som ett exempel på hur man kan se nätet som en offentlighet, där *Flashback* är en institution av liknande slag som Habermas beskriver att kaffehusen fungerade som.⁷⁰ Mycket skiljer naturligtvis *Flashback Forum* från de klassiska kaffehusen, men likheten är att nätet rymmer plattformar för åsiktsutbyte och diskussion, och att de liksom kaffehusen var, är en plats för folket. En av de stora skillnaderna är förstås utbudet på nätet jämfört med traditionella offentligheter, och såsom Dahlgren beskriver, får alla möjliga åsikter utrymme att diskuteras på nätet.

Näthatarnas mediekritik

En annan sida av Internet som offentlighet är den kritik som finns bland näthatare riktade mot de etablerade medierna. Detta bekräftar också Dahlgrens beskrivning av hur dagens journalistik befinner sig i en förtroendekris, och där den tekniska utvecklingen möjliggör för fler att ta del i den offentliga

---

69 Flashback Forum: ”GP vill intervjua (mig) om 'näthatet'”, #187.

70 Habermas 1984, s. 39f.

debatten.⁷¹ I tråden, som man finner i Hagberg-debatten, kan man följa en diskussion som rör journalisternas makt och de stora mediekoncernernas nästintill monopollika ägandefördelning bland de största mediebolagen i Sverige. En användare adresserar Hagberg i tråden angående ägarsituationen av svensk media:

[...] Vad anser du som journalist att det finns så få ägare inom media både TV och det skriva [sic] ordet?/
Du om någon måste ju veta vilken enorm maktfaktor media är i vårt samhälle.⁷²

Användaren beskriver här hur ägarsituationen av svensk media ser ut, och diskuterar detta utifrån ett maktperspektiv. Hagberg svarar att ägarsituationen inte är någon hemlighet, och att journalister självklart har makt.⁷³ Denna diskussion som förs i tråden, visar att näthat också vävs samman med andra frågor såsom mediernas makt. Hagberg ställer själv frågor i tråden, och han undrar bland annat om näthat handlar om att få makt. Ett av svaren han får, kommer från samma användare som det förra citatet, och det lyder:

Allt handlar om makt. En makt som vi som ickeannonyma [sic] inte kan göra något annat än att lägga oss platta för./ Klicka gärna på denna länken och scrolla igenom./ <http://www.bonnier.se/foretag-varumarken/> /Svara sedan ja eller nej på denna fråga./ Är detta makt?⁷⁴

”Allt handlar om makt” skriver användaren retoriskt, och länkar till en sida med Bonnierägda företag, och på så vis understryker användaren återigen vilken makt som de stora medieföretagen har. Debattörerna i tråden verkar finna detta som en viktig aspekt, men det blir också tydligt hur näthatet ses som en typ av kritik mot detta. Näthatet verkar därför, till viss del, anses berättigat. Mediekritiken som riktas berör också pressens trovärdigheten, ”Magnus” i Hagbergs intervju säger:

Nästan allt det som ni i media kallar näthat kallar jag för vanlig kritik. Men ni i media vill inte ha någon diskussion. Media har ingen trovärdighet längre.⁷⁵

Kritik mot mediernas makt och ifrågasättandet av deras trovärdighet, är teman som återkommer hos

71 Dahlgren 2009, 41f.

72 Flashback Forum: ”GP vill intervjua (mig) om 'näthatet'”, #67.

73 Flashback Forum: ”GP vill intervjua (mig) om 'näthatet'”, #93, #98.

74 Flashback Forum: ”GP vill intervjua (mig) om 'näthatet'”, #72.

75 Hagberg 2013.01.17.

användarna i de olika trådarna och i Hagbergs intervju. Näthat verkar för dessa debattörer vara starkt sammanvävt med deras bild av medierna i Sverige. Då medierna saknar trovärdighet, är näthatet mot deras utövare, främst journalister, delvis berättigat. Näthatet ses som kritik i första hand, och inte hat, som ”Magnus” säger i citatet ovan.

Denna mediekritik kan ses som ett tidens tecken. Dagens offentligheter erbjuder fler kanaler för åsikter och information, såsom Dahlgren beskriver, och här kan man se att näthatet är sammanbundet med denna utveckling. Förutom sambandet mellan näthat och den överlag förändrade synen på medier, kan det även ses som en kollision mellan de traditionella, etablerade medierna och dagens internetoffentlighet(-er). Förr var det färre kanaler som människor kunde nå ut via, medan nätet idag ger fler möjlighet att inte bara kritisera de traditionella medierna tämligen ostört i egna kanaler, utan informationsutbudet på nätet konkurrerar även med de traditionella medierna. Således kan näthatarnas syn på traditionella medier ses som mer förståelig när man sätter samman den med hur utvecklingen i stort ser ut.

Ett samhälle i förändring

Internet är en fragmentarisk och splittrad offentlighet, menar Dahlgren, och det är viktigt att belysa sambandet mellan detta och hur samhället har förändrats i liknande riktning. På relativt kort tid har samhället förändrats på många plan, vi har gått från ett tämligen homogent samhälle till ett pluralistiskt samhälle, både kulturellt och etniskt sett. Samhället blir inte bara mer pluralistiskt ur olika hänseenden, utan andra förändring har också skett, såsom institutionernas (skolan, familjen och kyrkans) minskade inflytande. En annan förändring som skett är en ökad individualisering, där medborgarnas politiska val mer styrs av bekanta och närliggande faktorer, och inte som tidigare, av de stora ideologierna. Som individer har vi nu fler val än tidigare, som bland annat är sammanvävt med de pluralistiska tendenserna, där vi själva kan välja mellan och skapa våra egna livsstilar, och detta yttrar sig både kulturellt och i konsumtionsmönster då även marknaden har anpassat sig efter våra olika livsstilar.⁷⁶ Att samhället bär på stora förändringar, har givetvis en rad olika konsekvenser, och att dessa förändringar påverkar, och kan ha direkta förklaringar till, ett fenomen som näthat, är därför inte något helt otänkbart. Materialet visar på flera ställen en oro och medvetenhet kring samhällsförändringar och flera av de aspekter som berör sociokulturell turbulens.

---

⁷⁶ Dahlgren 2009, s. 26-29.

Ser vi vad användare på *Flashback Forum* anger för orsaker varför näthat finns, får vi en bild av ett samhälle i upplösning. Demokratin är hotad och yttrandefriheten likaså. Staten står inte längre vid folkets sida, utan har en egen agenda med hos folket ej rotade åsikter. Hagberg ställer frågan om varför det finns så mycket ilska bland anonyma kommentarer på nätet och på *Flashback Forum*, och får då ett svar som lyder:

För att vad som har byggt upp över generationer rivs ned i en rasande takt. /För att samhälleliga förändringar inte växer fram naturligt utan genom påtryckningar av en progressiv minoritet idealister med inflytande över kultur, underhållning och nyhetsförmedling. / [...] /För att vi tidigare hade ett samhälle med mål som vi konstruerade medel för att uppnå. Idag är medlen i sig målet. Vi ska släppa in invandrare för att det är snällt, vi ska beskatta bränsle för att det är snällt, vi ska förneka vårt folk och vår kultur för det är snällt. Det finns inget mål för den politik som progressiva förespråkar.⁷⁷

Användaren bekräftar bilden av ett samhälle som snabbt förändrats på flera plan, och att makten (medier, politiker) inte ser till folkets bästa, utan styrs av en välmenande ideologi som användaren insinuerar är orsaken till samhällets förfall. Denna användare målar upp en kritisk bild av samtiden, att samhället går mot det sämre, och nämner flera saker som tecken på detta, bland dem invandringen. Detta inlägg kan ses som ett svar på den samhällsförändring som Dahlgren beskriver med hjälp av begreppet sociokulturell turbulens, där ilskan och näthatet förklaras som en följd, en konsekvens, av denna förändring. Internet som offentlighet ger här en möjligheten för dessa att uttrycka sina, ofta starka åsikter, om samhällsutvecklingen.

En kultur i förändring

En annan del i det som Dahlgren benämner sociokulturell turbulens rör de kulturella förändringarna. Ett exempel på hur de kulturella förändringarna återspeglas i materialet finns i Mazetti-debatten. Den handlar inte enbart om näthat, utan i krönikan som startade debatten kritiserar Mazetti hur svensk svenskheten egentligen är, och menar på att många av våra traditioner faktiskt härstammar från någon annanstans. I hennes argumentation riktas också kritik mot de som tror på att det finns svenskar som är mer svenska än andra, något slags ursvenskar som inte har en enda utländsk släkting sedan flera generationer bakåt i tiden. I samband med detta skriver hon:

---

⁷⁷ Flashback Forum: "GP vill intervju (mig) om 'näthat'", #103.

(Allra renast är förstås de folkslag som isolerat sej i generationer och bara gifter sej med varann. De sitter där gravt inavlade med hängande hakor, svåra genetiska sjukdomar och en IQ på 70).⁷⁸

Tolkningarna av hennes jämförelse mellan ”rena folkslag”, inavel och utvecklingsstörning har även tolkats som att det är riktat mot svenskar i allmänhet, och många i tråden på *Flashback* är kritiska mot hennes krönika och upprörda över hennes starka uttryck i den. Det som detta exempel visar är att Mazetti-debatten handlar om mer än bara vad näthat är. Den handlar också om synen på svenskhet, och de starka känslorna i debatten kan sägas vara ett tecken på att det är ett ämne med många dimensioner, känslomässiga såväl som politiska. Det kan sägas höra samman med den bild av samhället som Dahlgren ger, att det är kulturellt och etniskt heterogent. Mazettis krönika om svenskhet och dess reaktioner, kan ses sammanvävt med denna utveckling, där vi å ena sidan finner de som kritiserar begreppet svenskt till förmån för ett kulturellt heterogent (mångkulturellt) samhälle, samtidigt som det gensvar hennes krönika fick, istället visar på en kritisk syn på utvecklingen av det heterogena samhället.⁷⁹

Makt

Vid läsning av materialet, framgår det på flera ställen att det existerar en maktdimension. Hur och vem som har makten, skiljer sig däremot beroende på vem i debatten som har ordet. I det material som denna uppsats behandlar, finns en vald debatt där specifikt näthatet mot kvinnor tas upp (”Näthat mot kvinnor-debatten”). Denna debatt är ett bra exempel på hur komplex maktdimensionen är i näthatsdebatten.

Tråden på *Flashback Forum* om programmet i Uppdrag Granskning, uppvisar många olika åsikter om saken, få tar tydligt ställning för näthatet mot kvinnor, eller näthat över huvud taget. Däremot pågår en livlig diskussion om varför män näthatar, vilka orsaker och anledningar det finns för deras hat. Kvinnor i media har makt, menar många av näthatarna, och menar på att det är felaktigt att mena att bara för att man är man så har man makt. En ung, arbetslös man, har inte lika mycket makt i det offentliga rummet som en etablerad kvinnlig journalist, är ett resonemang som förs inte bara

---

⁷⁸ Mazetti 2013.01.02.

⁷⁹ Dahlgren 2009, s. 27f.

bland näthatarna. Maktlöshet är även något som en av deltagarna i Uppdrag Granskning, Andrea Edwards, tror är en förklaring till näthatet som riktats mot henne efter hennes medverkan i en uppsättning av Valerie Solanas SCUM-manifest.⁸⁰ Journalisten Oscar Swartz understryker också maktlösheten som en viktig aspekt utav näthatet. I ett debattinlägg angående programmet ”Män som näthatar kvinnor”, resonerar han kring maktdimensionen. Han menar att glappet mellan ”medieeliten” och ”mannen på gatan” som han kallar det, har ökat, och att glappet är störst i frågor som berör vissa typer av feminism och invandring från ”vissa kulturer”. ”Mannen på gatan” känner inte alltid igen sig i den bild av världen som, i det här fallet, feministerna beskriver.⁸¹ Swartz beskriver medierna i Sverige som en elit, en elit som har makt och därmed utrymme i medierna att föra fram sina åsikter. Att detta sticker i ögonen på ”mannen på gatan” är därför inte konstigt. Swartz uppvisar också en medvetenhet kring den makt man har som journalist i de etablerade medierna. En medvetenhet kring vilken makt det innebär att skriva för de stora tidningarna och synas i TV. Han beskriver hur det finns ett glapp, vilket också är viktigt för diskussionen om makt. När ”mannen på gatan” inte känner igen sig i det som de stora medierna, makten, ger uttryck för, uppstår en känsla av maktlösheten. Tolkningen av Swartzs resonemang är att näthat är en följd av den maktlöshet dessa män känner.

Även i Hagberg-debatten kan vi hitta temat maktlöshet, men med en annan tyngdpunkt, åsiktsutrymme i medierna. ”Magnus”, som Hagberg intervjuar, menar att det inte konstigt med antifeminismens utbredning och uttryck, då feministerna är kvinnor med makt och inflytande i media som kan framföra sin agenda till synes ostört. ”Att så många är arga på dem kanske beror på att de här kvinnorna har fel.” tillägger han sedan. Detta kan ses som ett sätt att rättfärdiga hatet mot dem, eftersom ”Magnus” understryker att det är näthatarna som är underordnade, och feministerna som sitter på maktpositioner. Här kan man också understryka att ”Magnus”, som tidigare nämnts, uppger att näthat för det mesta handlar om vanlig kritik och inte hat.

I tråden där Hagberg medverkar diskuteras också maktaspekten. En användare riktar sig till Hagberg och skriver:

Har du inte förstått att maktlöshet är orsaken till att folk ibland utgjuter sig?/ Om du läser på det här forat [sic] kan du ge dig in i I&I [Delforumet ”Integration och invandring”], där hittar du en massa hat om det intresserar dig. För oss "vanliga" flashbackmedlemmar betyder de ingenting, det finns så mycket

80 Sveriges Television: ”Uppdrag Granskning - Män som näthatar kvinnor”. 2013.02.06. (Sändningsdatum),19:57.

81 Swartz, Oscar: ”Det medieeliten kallar näthat är egentligen ett vrål av maktlöshet”. *Svt.se*. 2013.02.07.

<http://debatt.svt.se/2013/02/07/det-medieeliten-kallar-nathat-ar-egentligen-ett-vral-av-maktloshet/> (Hämtad 2013.02.08).

intelligenta inlägg här att man helt enkelt hoppar över det man inte orkar läsa./ [...] Kort sagt, näthat är frustration, frustrationen över att aldrig någonsin bli hörd. När du tror att det handlar om makt som du skrev i ett tidigare inlägg så har du helt rätt, men det handlar om bristen på makt.⁸²

I detta inlägg framförs näthatarnas maktlöshet som en viktig aspekt. Maktlösheten framkommer på flera ställen i debatten, och kan tala för att medierna, som Swartz skriver ”medieeliten”, innehar en maktposition gentemot näthatarna. Även Edwards i Uppdrag Granskning ger uttryck för detta resonemang, att det har uppstått en klyfta mellan som Swartz skriver ”mannen på gatan” och de som sitter inne på den mediala makten, där även feminister finns. Samtidigt får man inte glömma att det ”rena” näthatet, det vill säga det hat som är fritt från alla former utav konstruktiv kritik, kan utgöra en maktposition genom att näthatet kan riskera att tysta ner mediepersonligheter, helt eller delvis. Detta framgår av deltagarna i Uppdrag Granskningens program.

En underordnad motoffentlighet?

Näthatarna uppger på flera ställen i materialet att de känner sig maktlösa. ”Magnus” i Hagbergs intervjuserie talar om detta, och säger:

Näthat är fel ord. Det handlar om samhällshat. Det är precis som med killarna som bränner bilar. Det är samma hat. Vi känner oss maktlösa. Vi är föraktade.⁸³

”Magnus” menar att näthat är en felaktig benämning, och menar att det handlar om ett samhällshat. Han jämför näthatet med ”killarna som bränner bilar”, att näthat är ett uttryck för samma sorts hat mot samhället. Hans starka associationsbild med bilbränder ger också näthatet mer tyngd. Han understryker att näthat rör sig om ett äkta hat mot något reellt, bortom Internet. Han menar att hatet riktar sig mot samhället i stort. För ”Magnus” verkar näthat handla om en frustration över att känna sig maktlös inför de förändringar som sker i samhället. Han målar också upp en bild av att inte bli hörd, där näthatet då blir ett sett att göra sig hörd på.

För att försöka utreda om näthatare kan ses som en underordnad motoffentlighet, kan man se till vilka arenor de använder sig av. Internet har gett många nya möjligheter att nå ut med marginaliserade

---

82 Flashback Forum: ”GP vill intervju (mig) om 'näthatet'”, #70, #84, #148.

83 Hagberg 2013.01.17.

åsikter, och med små resurser kan man nå en stor publik om man lyckas. Fraser menar på att som en del i att vara en underordnad offentlighet, är att man skapar sina egna plattformar.⁸⁴ Man kan då mena att siter som *Avpixlat.info* och *Flashback Forum* utgör kanaler för näthatare. De uppfyller det kriteriet, men samtidigt är det ingen enhetlig rörelse, såsom kvinnorörelsen, för att använda Frasers exempel. Näthatarnas egna versioner av varför näthatet finns, berör i flera fall mediernas makt och kritiken mot den, och det tyder på att det inom vissa kretsar på nätet finns en konsensus kring deras underlägsna ställning i den offentliga debatten. Samtidigt blir det komplext när man ser till just näthatet mot kvinnor. För vid tolkning av materialet, verkar kvinnorna som arbetar i medierna vara särskilt utsatta, och utav dem verkar det framförallt vara uttalade feminister som utsätts mest. Jag har här Uppdrag Granskningens program i åtanke. De kan sägas ha en maktposition via deras utrymme i dagspressen, men samtidigt är deras ideologiska ursprung ett uttryck för ett förtryck; förtrycket mot kvinnor. Feministerna kan således också ses, som Fraser också visar med sitt exempel, som en underordnad motoffentlighet.⁸⁵ Samtidigt framförs även åsikter av flera näthatare att det är feministerna som nu fått makten och att det nu sker ett förtryck av männen istället. En användare i tråden som behandlar Uppdrag Granskningens program skriver: ”Jaha, när tar Uppdrag Granskning upp medias hat mot vita, heterosexuella män då?”⁸⁶ Detta inlägg kan tolkas som sarkastiskt, men kan också vara ett uttryck för att användaren menar på att det idag är feministerna som har makten, och inte männen. En annan användare skriver:

Tidningar, TV ja all form av medium tar hela tiden kvinnors ställning, alltid så förbannat synd om alla kvinnor, alltid stora löpsedlar så fort någon kvinna blir kränkt, speciella kvinnodagar, förtur till vårdnad om barn, kan skaffa barn utan mannens samtycke och tvinga honom betala vårdnaden, speciella tjejevårdningar [sic] på gym, tjejer får bättre betyg i skolan p.g.a deras kön, könskvotering, kvinnor som kan falskanmäla män för våldtäkt och komma undan med det. Ja du listan kan göras lång på posetiv [sic] särbehandling av kvinnor medans [sic] det motsatta bara existerar som hjärnspöken för paranoidea feminister. Hela västvärlden är ett enda kärringvälde utan dess like där männen består av kastrerade hens som lyder mista vink åt feminst hydran [sic].⁸⁷

Denna användare får mothugg från andra användare i tråden för dennes bild av hur makten i samhället fördelas, men det är ett exempel på att det finns de som ser världen annorlunda mot vad gängse

---

84 Fraser 1992, s. 123.

85 Fraser 1992, s. 123f.

86 Flashback Forum: ”Uppdrag granskning: män som näthatar kvinnor”, #9.

87 Flashback Forum: ”Uppdrag granskning: män som näthatar kvinnor”, #22.

uppfattning är idag angående maktfördelning i förhållande till kvinnor och män. Inlägget insinuerar även att kvinnornas makt, berättigar hatet mot dem. Den bild man får av Uppdrag Granskning, där deltagarna berättar om sina egna upplevelser av näthatet, målar upp en helt motsatt bild. Bara namnet antyder att problemet handlar om män som hatar kvinnor. Den bild som programmet ger av fenomenet tar visserligen hänsyn till de näthatande männens perspektiv, men överlag sett stödjer inte programmet bilden av en helt omvänd maktstruktur i samhället där männen är förtryckta av feminismen. Programmet visar istället en bild utav näthatet som ett hot mot den offentliga debatten, och framförallt ett hot mot kvinnornas deltagande i offentligheten.

Materialet ger två olika bilder av maktförhållandet mellan näthatare och etablissemang, sett till näthatet mot kvinnor-debatten. Det blir därför svårt att placera in de olika debattörerna i en tydlig hierarki. Bilden som materialet ger av vem som är underordnad är motstridig. Kanske kan båda dessa grupper ses som underordnade motoffentligheter, eller så är begreppet underordnade motoffentligheter rent av överflödigt i dagens offentlighet(-er) där möjligheten för olika grupper att skapa sina egna rum i det offentliga via Internet, finns.

En officiell offentlighet?

I diskussionen om maktdimensionen i näthatsdebatten, blir också frågan om vilka som utgör den officiella offentligheten relevant. Bara namnet på den ena parten som används här, etablissemang, antyder att denna grupp kan ses som en officiell offentlighet. De institutioner som utgör den officiella offentligheten, som i undersökningen representeras av några av de stora dagstidningarna samt SVT. De etablerade medierna utgör också de som är normgivande i fråga om åsikter, i alla fall enligt näthatarnas utsago. Hagberg skriver i den andra delen av artikelserien att han är orolig för hatet, och att det måste stoppas innan det når ut i det ”offentliga samtalet”.⁸⁸ Hagbergs uttalande är intressant, för det väcker frågan om vad det offentliga samtalet är? Är inte de diskussioner som sker på *Flashback Forum* offentliga i någon mening? Denna studie har behandlat Internet som en offentlighet, och i sådana fall finns många av de åsikter han fruktar redan i det offentliga. Kanske är det ett tecken på att det finns en officiell offentlighet. De mediekkanaler som etablissemang i först hand använder, kan ses utgöra den officiella offentligheten, emedan näthatarna rör sig i andra, alternativa kanaler. Samtidigt är det inte självklart att bara för att debattörer publicerar sina alster i etablerade mediekkanaler, att de också tillhör

---

88 Hagberg 2013.01.19.

en samhällsgrupp med makt. Exemplet med näthat mot kvinnor-debatten visar att de som utsätts för näthatet inte behöver utgöra en officiell offentlighet utan en kan likväl betecknas som en underordnad offentlighet.

Syftet med denna diskussion är inte att använda dessa begrepp som etiketter på de olika sidorna, utan att belysa svårigheterna i att försöka göra det.

Avslutande och sammanfattande diskussion

Avslutande diskussion

Även om diskussionen kring maktförhållandena i näthatsdebatten har visat sig vara vara svåra att utreda, finns tecken på att maktaspekten finns och har betydelse. Undersöknings-delen inleddes med en diskussion kring hur näthatsdebatten kan ses som två läger med två skilda förståelsehorisonter. Det visade sig också, att de två sidorna i debatten har två skilda tolkningar av näthatet.

Till en början tycktes Frasers begrepp om underordnad motoffentlighet och officiell offentlighet vara användbara begrepp för att beskriva maktaspekten, men har istället avtäckt svårigheterna i att finna en samstämmig bild av maktförhållandena i materialet. Därför kan det hermeneutiska perspektivet ses som ett sätt att tolka frågan om makt som något subjektivt, och därför också omöjligt att definiera utifrån de två sidorna i debatten som uppvisar två olika tolkningar av näthat, och i vissa hänseenden även frågan om maktförhållandena.

I dagens fragmentariska samhälle kan man aktivt välja och ta del av olika offentligheter, den information som man där får ta del av, formar vår förståelsehorisont. Därför är det kanske inte så konstigt, att de två parterna i debatten tycker så olika, då de trots Internets oändliga utbud, valt att röra sig i en viss offentlighet där en särskild uppsättning av åsikter är giltiga. Därför blir det också svårt att definiera vem som är underordnad och vilken offentlighet som är den officiella, det vill säga vem som har makten, då svaret på den frågan skiljer sig åt beroende på vilken förståelsehorisont man vill förstå.

Sammanfattning

Vid läsning av materialet framgick det tydligt att näthatsdebatten handlar om fler ämnen och berör fler teman än enbart hatet. Studiens utgångsläge var att det rörde sig om en konflikt mellan två parter, näthatare och etablissemang, med två skilda uppfattningar om världen, och två skilda förståelsehorisonter. Detta överensstämde med den tolkning som gjordes av materialet. Tolkningarna av vad näthat är skilde sig åt markant mellan de olika sidorna i debatten. Näthatarna menade på att det

inte rörde sig om hat i första hand, utan att det handlade om vissa åsikter som etablissemang förtryckte genom att benämna det näthat. Detta vävdes samman med en stark mediekritik bland näthatarna. Etablissemang däremot, sammanvävde näthatet med främlingsfientliga och högerextrema åsikter.

Frågan om hur Internet är som offentlighet berördes också, där ett resonemang kring hur näthatarnas mediekritik kan ses sammanvävt med de förändringar som skett. Förändringarna berör såväl de tekniska förutsättningarna som möjliggör för fler att delta i det offentliga samtalet, såväl som hur samhället och offentligheten har gått från att vara tämligen homogena till att vara mer heterogena, eller pluralistiska, i flera olika avseenden (sociokulturell turbulens). Dessa förändringar återspeglades på flera ställen i materialet. Här blev det också tydligt hur debatten även berörde större kontexter i samband med näthatet.

Maktaspekten utifrån Frasers begrepp var från början en viktig aspekt, men det visade sig vara mer mångbottnat än vad man först kan tro. Begreppen underordnad motoffentlighet och officiell offentlighet blev snarare ett sätt att belysa komplexiteten i debattens maktdimension, än att kunna sätta begreppen som epitet på de olika aktörerna.

Vidare forskning

För vidare forskning kan flera förslag läggas fram. Framförallt skulle det vara intressant med en studie som ser till ett större material samt under en längre tidsperiod. Även intervjuer skulle kunna vara ett bra komplement till materialet. Temat näthat kan studeras med fokus på flera andra aspekter än de som berörts här. Genom att intervjua näthatare, och kanske även representanter ur etablissemang, skulle man kunna få en bredare bild av vad näthat är, och försöka att ta reda på varför näthatet finns och hur det upplevs av de olika parterna.

En annan aspekt är att utöka eller välja andra teoretiska perspektiv. Denna studie har i högre grad sett till andra aspekter än hatet, vilket man i en ny studie skulle kunna lägga större fokus vid. Det skulle kunna öka förståelsen för fenomenet. Frågor som då skulle kunna vara relevanta, kan exempelvis beröra hur näthat påverkar det offentliga samtalet, eller hur näthatet mot kvinnor skiljer sig från män. Det senare skulle kunna vävas samman med en genusteoretisk ingång.

Det skulle också vara relevant med mer material för en framtida studie av liknande slag, eller som redan nämnts, utvidga det med exempelvis intervjuer. Dels för att kunna ge resultatet mer tyngd,

och dels för att se om det dyker upp fler aspekter än de som hittats i denna studie som är värda att lyfta fram.

Källförteckning

Referenslista

Altenbernd Johnson, Patricia: *On Gadamer*. Belmont: Wadsworth/ Thomson Learning 2000

Barnett, Brett Aaron: *Untangling the web of hate: Are online "hate sites" deserving of First Amendment protection?*. Diss. Bowling Green State University, Ohio. Cambridge: ProQuest, UMI Dissertations Publishing, 2005

Brummett, Barry: *Techniques of Close Reading*. Thousand Oaks, London, New Delhi & Singapore: Sage Publications, 2010

Dahlgren, Peter: *Media and Political Engagement. Citizens, Communication and Democracy*. Cambridge, New York, Melbourne, Madrid, Cape Town, Singapore, São Paulo, Delhi: Cambridge University Press, 2009

Dijk, Jan van: *The network society*. Thousand Oaks: Sage Publications, 2012.

Ekström, Simon: *Hedersmorden och orden. Berättelser om kultur, kritik och skillnad*. Stockholm, Göteborg: Makadam förlag, 2009.

Fraser, Nancy: "Rethinking the Public Sphere: A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy" i *Habermas and the Public Sphere*, Calhoun, Craig (red.). Massachusetts: Massachusetts Institute of Technology, 1992

Gadamer, Hans-Georg: *Truth and Method*. 2. rev. uppl. London: Continuum International Publishing, 2004

Habermas, Jürgen: *Borgerlig offentlighet. Kategorierna "privat" och "offentligt" i det moderna samhället*. 4 översedda uppl. Lund: Arkiv, 1984

Jonsson, Johanna & Roos, Jessica: *När anonymiteten försvinner: En kvantitativ jämförelse av innehållet i kommentarsfälten till nätartiklar på Aftonbladet.se*. Kandidatuppsats. Södertörns högskola, 2011

Lauterbach, Marc: *Hate online: Exploring the world of extremist internet culture*. Masteruppsats. The George Washington University, 2009

Lévy, Pierre: *Collective Intelligence : Mankind's Emerging World in Cyberspace*. New York: Plenum

Trade cop, 1997

Lindgren, Birgitta: "Foppatoffeln - ännu inte vintage. *Språktidningen*". Nr 1 (2008).
<http://spraktidningen.se/artiklar/2008/02/foppatoffeln-annu-inte-vintage> (Hämtad 2013.02.01)

Mamo, Samrawit: "*Man slutar tänka, man rycks med i någon slags gruppsykos*": En diskursanalys av massmedias diskussion kring våldtäkten i Bjästa 2009. Masteruppsats. Uppsala universitet, 2012.

Maersk-Möller, Matilda: "*@Mr T: Jag håller med...*": En studie av kommentarfälten till ledare ur ett demokratiperspektiv. Kandidatsuppsats. Södertörns högskola 2011

Phillips, Whitney M.: *This is why we can't have nice things: The origins, evolution and cultural embeddedness of online trolling*. Diss. University of Oregon, 2012

Thiselton, Anthony C.: *Hermeneutics: An Introduction*. Grand Rapids: W.B. Eerdmans Pub. Co, 2009.

Thorsell, Johan: *Kommentera här! : En kvalitativ studie om nyhetssajters kommentarsfunktioner*. Kandidatuppsats. Södertörns högskola, 2012

Tillman, Christina S: *Cyberspace hate speech: First Amendment freedom versus the necessity of federal regulation*. Masteruppsats. Bowie State University, 2010

Whillock, Rita Kirk: "Ethical Considerations of Civil Discourse: The Implications of the Rise of 'Hate Speech'" i *Political Communication Ethics: An Oxymoron?* Denton, Robert E. Jr. (red.). Westport: Praegers publishing, 2000

Ågren, Per-Olof: *69 teser om internet*. Stockholm: Books on Demand GmbH, 2011

Internetkällor

Språkrådet: "Nyord 2007". http://www.sprakradet.se/servlet/GetDoc?meta_id=2587 (Hämtad 2013.03.17).

The University of Arizona: "*Dark Web and GeoPolitical Web Research*":
<http://ai.arizona.edu/research/terror/> (Hämtad 2013.02.05)

Material

Avpixlat.info: "Krönikan i Ica-Kuriren du aldrig får läsa". *Avpixlat.info*. 2013.01.27.
<http://avpixlat.info/2013/01/27/kronikan-i-ica-kuriren-du-aldrig-far-lasa/> (Hämtad 2013.02.11)

Flashback Forum: "GP vill intervjua (mig) om 'näthatet'". *Flashback Forum*. 2013.01.08 (Trådstart).
<https://www.flashback.org/t2052188> (Hämtad 2013.01.28)

Flashback Forum: "ICAKuriren till våldsam attack mot pursvenskar och SD!". *Flashback Forum*.

2013.01.03 (Trådstart). <https://www.flashback.org/t2047775> (Hämtad 2013.01.31)

Flashback Forum: ”Uppdrag granskning: män som näthatar kvinnor”. *Flashback Forum*. 2013.01.30 (Trådstart) <https://www.flashback.org/t2075726> (Hämtad 2013.02.14)

Formgren, Marika: ”Kränktheten ligger till grund för hatet på nätet”. 2013.02.11. *Barometern Oskarshamns-Tidningen*. <http://www.barometern.se/ledare/kranktheten-ligger-till-grund-for-hatet-panatet%283645763%29.gm> (Hämtad 2013.02.12)

Hagberg, Mattias: ”Hotet från hatet. (Näthatarna)”. *Göteborgs-Posten*. 2013.01.17. <http://www.gp.se/kulturnoje/1.1215459--det-handlar-om-samhallshat-> (Hämtad 2013.01.30)

Hagberg Mattias: ”Kamp mot det extrema”. *Göteborgs-Posten*. 2013.01.19. <http://www.bokforlagetatlas.se/blogg/mattias-hagberg/2013/01/kamp-mot-det-extrema-del-2> (Hämtad 2013.01.28)

Letmark, Peter: ”Jag har fått människor att må riktigt illa”. 2011.11.01. *Dagens Nyheter*. <http://www.dn.se/insidan/insidan-hem/jag-har-fatt-manniskor-att-ma-riktigt-illa> (Hämtad 2013.02.12).

Mazetti, Katarina: ”Svårt att finna en riktig 'svensk'”. *Icakuriren*. 2013.01.02. <http://www.ickuriren.se/Diskutera-Fraga/Katarina-Mazetti/Svart-att-finna-en-riktig-svensk/> (Hämtad 2013.01.31)

Mazetti, Katarina: ”Vad vore Ku Klux Klan utan kåpor?”. *Icakuriren*. 2013.01.22. <http://st.nu/opinion/kronikor/1.5503233-vad-vore-ku-klux-klan-utan-kapor-> (Hämtad 2013.01.31)

Mazetti, Katarina: "Katarina Mazetti: Rond 2". *Avpixlat.info*. 2013.02.02. <http://avpixlat.info/2013/02/02/katarina-mazetti-rond-2/> (Hämtad 2013.02.07)

Mazetti, Katarina: "Katarina Mazetti: Vem hatar Sverige mest?". *Avpixlat.info*. 2013.02.01. <http://avpixlat.info/2013/02/01/katarina-mazetti-vem-hatar-sverige-mest/> (Hämtad 2013.02.02),

SOU 2012:74. Betänkande av Utredningen om ett effektivare arbete mot främlingsfientlighet: *Främlingsfienden inom oss*. Stockholm: Fritze. <http://www.regeringen.se/sb/d/15547/a/203123> (Hämtad 2013.02.11)

Sveriges Television: ”Uppdrag Granskning - Män som näthatar kvinnor”. 2013.02.06. (Sändningsdatum)

Swartz, Oscar: ”Det medieeliten kallar näthat är egentligen ett vrål av maktlöshet”. *Svt.se*. 2013.02.07 <http://debatt.svt.se/2013/02/07/det-medieeliten-kallar-nathat-ar-egentligen-ett-vral-av-maktloshet/> (Hämtad 2013.02.08)

Werner, Jack: ”En sollampa mot Flashback”. *Nyheter24.se*. 2012.11.14. <http://nyheter24.se/nyheter/kolumner/731761-en-sollampa-mot-flashback> (Hämtad 2013.02.12)

Werner, Jack: ”Jag fick andligt medlemskap i Breiviks fanclub”. *Nyheter24.se*. 2012.09.23.
<http://nyheter24.se/nyheter/internet/726443-jag-fick-andligt-medlemskap-i-breiviks-fanclub> (Hämtad 2013.02.12).